

Călăuza

BIBLIOTECARULUI

CUPRINSUL

- Pentru o largă răspîndire a cărții de știință 1
- Un panou sugestiv 1
- Expediție științifică 3
- Concurs pe tema: „Să cunoaștem fenomenele naturii” 8
- O seară de întrebări și răspunsuri 11

DIN EXPERIENȚA BIBLIOTECILOR SOVIETICE

- În sprijinul expedițiilor științifice 14

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A COPILULUI

- Velculescu Maria — Răspîndirea cărților de popularizarea științei 17
- Indrumarea lecturii copiilor 18

PENTRU O RECOLTA BOGATĂ

- Petrescu Georgeta — Cum ne pregătim pentru campania agricolă de vară 22
- Un bun exemplu în popularizarea cărții agrotehnice 24

IN CINSTEA ZILEI DE 23 AUGUST

- Sub steagul partidului 27
- *
- Putem îmbunătăți îndrumarea individuală a lecturii cititorilor 29

BIBLIOTECI SINDICALE

- Cartea tehnică și de producție la locul de muncă 32
- Principala preocupare 33
- Gazeta de perete, ajutor în munca bibliotecii 34

- *
- Figura învățătorului în literatura noastră 37
- Al. Dușu — Coșbuc despre educația prin carte 41

- *
- Ana Toșa Turdeanu — Necesitatea unei bibliografii cartografice românești 45

VA RECOMANDAM
ȘTIRI

I. M. F. Tîrgu-Mureș
O. Gy. F. I. Marosvásárhely
Biblioteka — Könyvtár

6

1959

* 5 5 0 0 1 5 4 5 5 *

B.L.L.

● La sfârșitul anului trecut, a avut loc vizita unei delegații de bibliotecari germani în Cehoslovacia, ca răspuns la întâlnirea avută între bibliotecarii germani și cehi în 1957 în Dresda.

Delegația germană —, compusă din 4 bibliotecari științifici și 6 reprezentanți ai bibliotecilor de masă, în frunte cu un reprezentant al Ministerului Culturii —, s-a întâlnit la Biblioteca Națională din Praga cu reprezentanți ai cabinetului metodic-științific al Bibliotecii Centrale de Stat, cu rectorul Institutului de biblioteconomie al Universității din Praga, cu reprezentantul Consiliului central al Sindicatelor, precum și cu reprezentanți ai unor biblioteci științifice și ai unor biblioteci raionale.

Pe lângă comunicările în legătură cu starea și sarcinile actuale ale bibliotecilor din ambele țări, următoarele teme au stat în centrul dezbaterii lor :

- posibilitățile colaborării între bibliotecile științifice și cele de masă,
- despre bibliotecile orășenești și cele de la sate.

A avut loc deasemeni un bogat schimb de experiență între reprezentanții bibliotecari din cele două țări

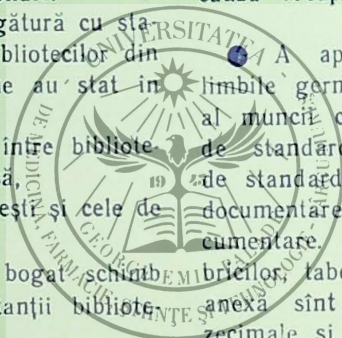
Din inițiativa Institutului Central al Bibliotecilor, împreună cu Ministerul Culturii din R.D.G., a fost convocată o conferință a directorilor și responsabililor secțiilor metodice și bibliotecilor raionale.

În prima zi a conferinței, a avut loc un schimb de experiență, în legătură cu activitatea bibliotecilor în cadrul săptămânii cărții, precum și în campania alegerilor electorale.

Directorul Institutului Central al Bibliotecilor a expus planul de muncă pe 1959/1960. S-a stabilit că acest gen de conferințe sînt necesare pentru a asigura unitatea politico-ideologică și organizatorică a muncii bibliotecilor din R.D.G.

● La editura Aufbau din R.D.G. a apărut o nouă culegere de povestiri ale Annei Seghers : **Piine și sare**, Prima povestire după care este intitulat și volumul, descrie cu multă măiestrie, zdrobirea complotului contrarevoluționar din Ungaria din 1956.

În celelalte povestiri, scriitoarea a creat figuri optimiste, realiste, care luptă pentru cauza dreaptă a muncitorilor și țăranilor.

● A apărut clasificarea zecimală în limbile germană, engleză și franceză, rod al muncii colective a Comitetului german de standardizare, a Institutului britanic de standardizare, a Asociației belgiene de documentare și a Uniunii franceze de documentare. El conține un indicator al rubricilor, tabelelor principale și auxiliare. În anexa sînt enumerate edițiile clasificării zecimale și lista celor mai importante lucrări de clasificare editate de Federația internațională.

● În capitala Libiei, a avut loc prima expoziție de cărți apărute în țările Africii de Nord. La această expoziție sînt prezentate cărțile editate în Libia, Tunisia, Republica Arabă Unită și alte țări. Printre lucrările expuse se relevă culegerea **Povestiri naționale** ale primei scriitoare libiene Zaima Solimon Baruri. Majoritatea celorlalte cărți sînt povestiri pentru copii.

CĂLĂUZA BIBLIOTECARULUI

PUBLICAȚIE A MINISTERULUI ÎNVĂȚĂMINTULUI ȘI CULTURII DIN R.P.R.

ANUL XII Nr. 6

IUNIE 1959

Redacția : București, Bd. 6 Martie nr. 29 — telefon : 13.94.04

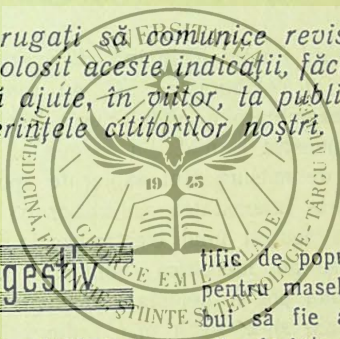
Pentru o largă răspîndire a cărții de știință

— Cîteva metode atractive —

Răspîndirea cărții de știință este o sarcină de o deosebită actualitate pentru bibliotecari. Obținerea unui procentaj ridicat în difuzarea acestor cărți nu este de loc ușoară, întrucît prin natura ei, cartea de știință pare mai puțin atrăgătoare cititorului decît cartea literară.

Folosirea unor metode atractive contribuie, practic, la stimularea interesului cititorilor față de cartea de știință. E ceea ce își propune să arate, de altfel și articolul de față. Bibliotecarii vor găsi — în cele ce urmează — materia'ul necesar organizării unui panou „Știați că...”, a unei expediții științifice pe harta Antarcticii și a unui concurs pe o temă științifică.

Bibliotecarii sînt rugați să comunice revistei „Călăuza bibliotecarului” felul în care au folosit aceste indicații, făcîndu-ne totodată și eventuale sugestii menite să ajute, în viitor, la publicarea unor materiale cit mai strîns legate de cerințele cititorilor noștri.

Un panou sugestiv

Panoul pe care-l recomandăm bibliotecarilor va purta titlul **Știați că...** și va cuprinde extrase din cărți cu caracter știin-

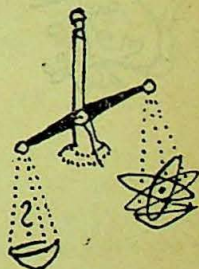
țific de popularizare, care prezintă interes pentru masele de cititori. Extrasele vor trebui să fie alese în așa fel încît să suscite dorința cititorilor de a consulta cartea respectivă. Redăm mai jos, modelul unui astfel de panou:

ȘTIAȚI CĂ...

...Marie Curie, laureată de două ori a premiului Nobel, a fost victima cercetărilor, căroră își închinase munca? În urma expunerii continue la radiații radioactive, i s-au descompus încet globulele roșii ale sîngelui. Leucemia, provocată astfel de radiațiile radioactive și care de atunci a devenit o boală temută, a făcut atunci prima sa victimă...

...electronul este cel mai ușor element constitutiv al atomului, 1.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000.000 electroni cîntărind aproximativ un gram?

Electronul este totodată și cel mai mic element constitutiv al atomului. Diametrul său este de 0,000.000.000.000.562 cm. Dacă s-ar putea

umfla un electron pînă la mărimea unei bile de biliard, ar trebui ca, în comparație cu el, bila de biliard să aibe mărimea unei stele al cărei diametru ar fi de 44 mii de ori mai mare decît acela al pămîntului.

...alt element constitutiv al atomului, protonul este... enorm de greu ? El cîntărește în adevăr de 1836 ori mai mult decît electronul.

...întreaga energie a atomului e concentrată în nucleul său ? Nici pînă astăzi nu se știe dacă se poate și cum anume utiliza întreaga energie a nucleelor atomilor. Prin reacțiile nucleare artificiale, cunoscute în prezent, se eliberează o cantitate de energie, care reprezintă doar o porțiune extrem de mică din energia totală a atomilor.

...prima centrală atomică din lume a intrat în funcțiune în ziua de 27 iunie 1954 în Uniunea Sovietică ? Centrala atomoelectrică este alcătuită dintr-un reactor, un schimbător de căldură și o centrală electrică obișnuită.

În timp ce programul britanic de energie atomică prevede că abia în anul 1975 să se ajungă la o producție anuală de 10 miliarde kilowați-ore, Uniunea Sovietică va obține în 1960, de la centralele sale atomoelectrice, o producție anuală de aproximativ 20 miliarde kilowați-ore.

...Profesorul doctor Knipping, directorul clinicii medicale universitare din Colonia și colaboratorii săi, au reușit să pună la punct o nouă metodă de examinare a plămînilor ? Pacientul inspiră printr-un aparat special un amestec format din oxigen și xenon radioactiv. Cu ajutorul unui aparat de măsură sînt explorate apoi diferite părți ale plămînilor semnîndu-se intensitatea radiațiilor cu ajutorul unui înregistrator cu spot luminos sau al unui electrocardiograf. După cum razele slăbesc sau dispar se pot identifica punctele bolnave ale plămînilor. Prin această metodă pot fi depistate cazurile de cancer și tuberculoză, mai devreme și mai sigur decît prin radiografie.

...nu numai celulele corpului omului sau ale animalelor sînt influențate de radiațiile radioactive, ci și cele ale plantelor ? Prin alegerea și dozarea judicioasă a radiațiilor, se poate obține o accelerare în creșterea celulelor vegetale. Plantele și fructele supuse unei atari radiații ating o greutate cu mult mai mare decît cea obișnuită, iar recolta este considerabilă.

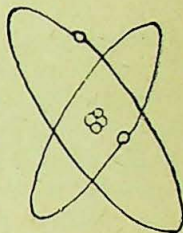
La conferința pentru energia atomică de la Geneva, delegația sovietică a comunicat sporurile uimitoare de recoltă obținute prin radierea semințelor. Aceste sporuri s-au ridicat la ridichi la 40%, iar la mazăre și varză la 20%.

...izotopii radioactivi permit efectuarea celor mai precise măsurători, acolo unde pînă acum alte metode au dat greș, îndeplinind în același timp și funcții de control și de comandă ? Izotopii radioactivi înlesnesc astfel cercetarea unor procese de producție care altminteri ar rămîne ascunse ochiului omenesc și pe care nici cele mai perfecționate

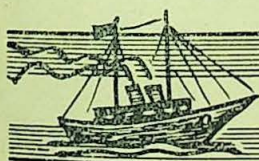
aparate de televiziune nu le pot reda. Astfel, cu ajutorul izotopilor radioactivi se poate controla cu cea mai mare precizie posibilă gradul de uzură a mașinilor, fără a întrerupe funcționarea lor. Prin folosirea radiațiilor gama ale radiocobaltului se poate constata starea de uzură a pereților furnalelor. Geologii folosesc razele gama ca să măsoare adâncimea și grosimea zăcămintelor de minereuri; radioizotopii indică nivelul pînă la care sînt umplute rezervoarele de tot felul, etc.

...folosirea tehnicii atomice moderne va deschide, în viitor orizonturi nebănuite omenirii? De pildă, energia atomică va ajuta la valorificarea deșeurilor și a stepelor. În industrie, pe baza energiei atomice, se va trece în timpul cel mai scurt, la automatizarea producției. Mecanizarea lucrărilor agricole, ameliorarea solului prin îngrășăminte produse din abundență, precum și corectarea condițiilor climaterice, vor duce la mărirea producției de bunuri agricole, în mare măsură independent de condițiile naturale. În general, nu va mai exista nici un domeniu al vieții noastre în care energia atomică să nu pătrundă mai curînd sau mai tîrziu cu toată forța sa impetuoasă, pentru a produce modificări care vor preface din temelii viața noastră de toate zilele.

...folosirea energiei atomice va schimba și fața globului? Printre marile planuri sovietice de transformare a naturii, se află și cel al inginerului hidraulic uzbek Davidov, pentru modificarea cursului a două din cele mai mari fluvii din lume: Obi și Enisei. Realizarea unui astfel de plan va necesita modificări de teren de o amploare cum nu s-a mai întîlnit vreodată. Prin folosirea energiei atomice, prin exploziile dirijate ale încărcăturilor atomice, se va executa munca cea mai grea de excavare a pămîntului, de amenajare a digurilor și de înlăturare a marilor obstacole.

Despre toate aceste lucruri ca și despre altele deosebit de interesante, care ne ajută să cunoaștem istoricul descoperirii energiei atomice, perspectivele științifice, tehnice și economice ale folosirii ei, ne ajută lectura lucrării lui Karl Böhm și Rolf Dörge **Atomul un gigant**, apărută în Editura tineretului.

Expediție științifică

Prin acțiunile inițiate de bibliotecile noastre se numără și călătoriile pe hartă cu ajutorul cărților. În paginile revistei noastre au fost oglindite numeroase manifestări de acest gen.

Bibliotecarii pot organiza asemenea expediții în diferite puncte ale globului pă-

mintesc, folosind unele cărți științifice, întregite eventual cu cartea literară.

Față de interesul stîrnit în masele de cititori de cercetările întreprinse în cursul Anului Geofizic Internațional pentru cunoașterea Antarcticii, sugerăm bibliotecarilor organizarea unei expediții imaginare

cu ajutorul cărților și al hărților în această regiune a globului.

Pentru reușita acțiunii, bibliotecarii e bine să treacă din vreme la o largă popularizare a manifestării recomandate. Pregătirea expediției trebuie făcută cu minuțiozitate, antrenând în această acțiune specialiști.

În ceea ce privește modul de ilustrare a temei, ea rămâne la latitudinea bibliotecarilor, care, pentru a face cât mai atractivă

expediția, vor folosi întreaga lor inițiativă creatoare. Condiția principală rămâne însă asigurarea materialului intuitiv necesar, care să ajute celor prezenți la înțelegerea expunerii făcute.

În cele ce urmează, redăm câteva date pe care le socotim mai importante asupra Antarcticii, precum și bibliografia pe baza căreia va putea fi efectuată călătoria.

★

Antarctica este cel de al 6-lea continent al globului pământesc.

Descoperirea continentului sudic — Antarctica — de către celebrii navigatori ruși Bellinghausen și Lazarev în expediția dintre 1819—1821, a dezmințit părerea lansată de Cook cu 50 de ani mai înainte cum că în jurul polului Sud nu există pământ. Descoperirile rusești în Antarctica au jucat un rol covârșitor atât pentru geografie, cât și pentru istoria culturii umane, deoarece au oferit o imagine mai completă despre planeta noastră.

La cunoașterea Antarcticii au contribuit numeroși exploratori de la sfârșitul veacului trecut și începutul veacului nostru ca Smith, Weddel, Palmer, Enderby, Ross, Scott, Shackleton, Amundsen. La expedițiile de mai sus trebuie adăugată și expediția organizată între 1897—1898 de „Societatea Belgiană de Geografie” întreprinsă pe vasul „Belgica” la care a participat și tânărul savant român Emil Racoviță, în calitate de naturalist al expediției.

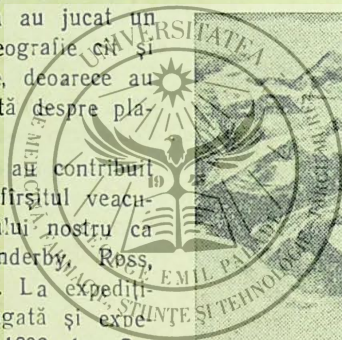
În 1904 englezul Scott înaintează pe continentul Antarcticii pînă la 82° latitudine nordică, iar Shackleton pînă la 88°30'. Cursa pentru cucerirea polului Sud a reînceput în anul 1911 între norvegianul Amundsen și englezul Scott.

Polul Sud a fost atins de Amundsen la 14 decembrie 1911 și cu 33 de zile mai tîrziu, de Scott, care a murit de frig și foame la înapoierea pe banchiză, împreună cu cei patru tovarăși de drum. În anul 1928 americanul Byrd a zburat cu avionul deasupra Antarcticii.

Urmează apoi o perioadă în care problemele științifice sînt abandonate, începînd

du-se cercetări cu caracter strategic, militar. Expedițiile, trimise de statele interesate, trădează dorința de a folosi continentul Antarctic în scopuri războinice.

După cel de al doilea război mondial, reîncep cercetările științifice pentru cunoașterea Antarcticii. Uniunea Sovietică a adus

- 1) Oaza „Bangher”.
- 2) Intinderi nesfîrșite de gheață.
- 3) Vulcanul Erebus.
- 4) Cormoran.

Harta Antracticeii, cu itinerariul expedițiilor sovietice și ținuturile explorate de către acestea.

un aport important în această problemă, organizând expediții științifice în regiunea Antarcticii.

Datele științifice strinse de cercetători ne arată că suprafața Antarcticii este de 14,2 milioane km.². Țărmlul ei coboară prin abrupturi în mările înconjurătoare; limbi de gheață se rup de continent și plutesc pe mare sub aspectul unor munți cu lungimi uneori de câțiva kilometri.

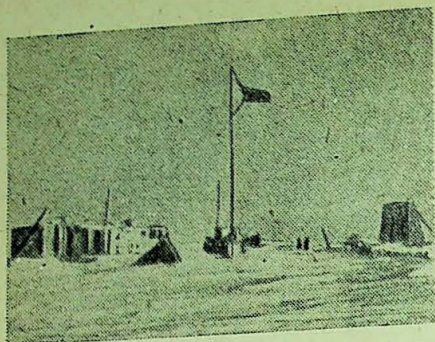
În cuprinsul Antarcticii s-au găsit vulcani stinși și chiar activi. Expediția lui Ross descoperă vulcanii Erebus și Terror.

O mantie de zăpadă veșnică și gheață acoperă în întregime continentul Antarcticii, țara nesfârșitelor ghețuri. Suprafața ghețuri-

lor continentale se întinde pe aproape 14 milioane km.².

În această regiune, temperaturile sînt cu mult mai scăzute decît în Arctica. Vara e rece, iar perioada caldă este foarte scurtă. Temperatura este aproape tot timpul sub zero grade. Abia în ianuarie, luna cea mai călduroasă, temperatura atinge 2—3 grade. În timpul iernii gerurile ajung pînă la minus 61 grade, aci înregistrîndu-se cea mai scăzută temperatură de pe fața Pămîntului : minus 79°.

Despre viața vegetală și animală a acestui continent nu se pot spune multe deoarece condițiile sînt cu totul neprielnice florei și faunei.

Stațiunea „Pionierskaia”

Aici cresc în special mușchi și licheni. Aira antarctică este singura plantă cu flori găsită în Antarctica. Înălțată de numai 2—4 cm., planta absoarbe cu cea mai mare sfericitate fiecare firicel de căldură ce i-l oferă solul și razele anemice ale soarelui. Aira antarctică a fost găsită pe țărmurile tinutului Graham, descoperit și studiat pentru prima oară de savantul român Emil Racoviță în timpul expediției vasului „Belgica”. Dintre animalele de uscat, găsite de Emil Racoviță în timpul expediției, amintim o muscă de dimensiuni mici, ce și-a redus aripile din cauza vânturilor frecvente, un purice de omăt și câteva specii de acarieni. Mai numeroase sînt păsările, în rîndul cărora se găsesc: pinguini, albatroși, pescăruși și cormorani.

Viața animală marină este cu mult mai bogată decît pe uscat. Un deosebit interes îl prezintă focile și balenele. Navigatorii, care au călătorit pe aici, vorbesc despre marea bogăție pe care o prezintă Antarctica în pescuit, în special vînarea uriașelor balene. Astfel, în 1946—1947, în timpul anotimpului de vînat, flotila sovietică de baleniere „Slava” a realizat 6000 tone grăsimi de focă și 250 tone „faină de balenă”, iar în anii următori cantități mult superioare.

Aici se află speciile: balena albastră, cea mai mare de pe întregul glob, a cărei lungime atinge 33 de metri, iar greutatea 150 tone; balena finval cu o lungime de 25 m. și cu o greutate de circa 100 tone; balena cu dinți sau cașalotul. Tot aici trăiește elefantul de mare, lung de circa 5—6 metri și

cu o greutate pînă la 4.000 kgr. foarte prețuit din cauza grăsimii, leopardul de mare, ursul de mare sudamerican, leul de mare, etc.

Subsolul Antarcticii ascunde mari bogății. În afară de cărbunii de pămînt, se presupune că ar exista mari rezerve de petrol. Au mai fost găsite minereuri de aramă, plumb, fier, cositor, aur, argint. Se crede că adîncurile uscatului ar ascunde zăcăminte de uranium.

Misterele care mai dăinuie asupra Antarcticii vor fi înlăturate de cercetările asidue întreprinse de oamenii de știință din toată lumea, dintre care o bună parte din ele s-au dus cu ocazia anului geografic internațional.

Un mare aport în lămurirea petelor albe de pe Antarctica, îl aduce expediția complexă a Academiei de științe a U.R.S.S. care lucrează aici din ianuarie 1956, înzestrată cu mijloace tehnice din cele mai moderne.

Natura grea a Antarcticii pune în calea cercetătorilor diverse obstacole. Barierele de gheață cu o înălțime de 14—15 m. îngreunează descărcarea unor materiale. De multe ori observațiile meteorologice se fac înfruntînd vînturi năpraznice și furtuni. Foarte periculoase pentru transportul pe uscat sînt crăpăturile de gheață, acoperite de zăpadă. Infruntînd toate aceste greutăți, cercetătorii sovietici înaintează în Antarctica pentru a studia meru locuri noi.

Cercetările expediției sovietice în Antarctica se duc în strînsă legătură cu expedițiile celorlalte țări. Se fac schimburi de materiale și observații cu expedițiile sosite aici din Australia, S.U.A. și Marea Britanie. Stațiunea „Mirnii” a fost vizitată de învățați australieni și americani. La expediția sovietică ia parte și un meteorolog din Cehoslovacia și S.U.A., iar la expediția americană participă un meteorolog sovietic.

Legătura strînsă dintre toate expedițiile ușurează îndeplinirea sarcinii grele de studiere a celui de al 6-lea continent, contribuind totodată la o mai bună înțelegere reciprocă între popoare și la întărirea păcii în întreaga lume.

BIBLIOGRAFIE

ANTONESCU, C. S.: **Viața în ținuturile polare.** Buc., f. e., 1957, 80 p. (Colecția S.R.S.C., 189).

După ce familiarizează pe cititori cu natura ținuturilor reci, autorul descrie condițiile de viață ale omului în ținuturile polare, animalele din apele și de pe ghețurile arctice, lumea animală din Antarctica.

IAKOVLEV, A.: **Roald Amundsen**, traducere de Maria Roșu și Marin D. Marin. (Buc.), Editura tineretului, 1949, 160 p.

Zugrăvind întreaga viață a lui R. Amundsen, Iakovlev evocă în nenumărate pagini încercările încununată de succes ale celebrului explorator de a cuceri Polul Sud.

KOTUNOV, M. P.: **Descoperirea Antarcticii.** O faptă măreață. Buc. Editura de stat pentru literatură științifică, 1954, 92 p. + 1 f.h.

Lucrarea lui M. P. Kotunov evocă la început încercările făcute în decursul veacurilor pentru cunoașterea Antarcticii terminînd cu expediția englezului Cook. Afirmăția greșită a lui Cook că dincolo de cercul polar de Sud, n-ar exista pămînt a fost însă respinsă de geografii și marinarii ruși. Pentru aceasta, din inițiativa unor oameni progresiști ai timpului, a pornit în anul 1819 expediția condusă de Bellinghausen și Lazarev. Arătînd scopul și componența expediției, lucrarea descrie pe larg diferitele etape ale acestei temerare încercări, care, după 3 ani de luptă continuă cu forțele naturii, a reușit să descopere continentul antarctic.

MAIAC, GHEVANȚIAN : **Antarctica.** Buc., f. e., 1956, 56 p. + 1 f. h. (Colecția S.R.S.C., 142).

Autorul începe printr-o incursiune asupra descoperirilor geografice în Antarctica, arătînd importanța și aportul fiecărei expediții care a avut drept scop cercetarea continentului îndepărtat. În continuare, cititorul face cunoștință cu descrierea geografică a Antarcticii, cu flora fauna „deșertului de gheață” precum și cu o scurtă prezentare a bogățiilor acestui ținut.

POPPER, ION : **Taina albă.** Ilustrații : V. Apostoiu. Buc. Editura tineretului, 1956, 612 p.

Romanul descrie expediția vasului „Belgica” în Antarctica, zugrăvind aportul adus de savantul român E. Racoviță în cercetarea florei Antarcticii. Rînd pe rînd, paginile romanului înfățișează greutățile întimpinate în alcătuirea acestei expediții, peripețiile prin care au trecut expediționarii, scoțînd în evidență cercetările neobosite ale lui E. Racoviță.

RACoviȚA, EMIL : **Spre Sud.** Prin Patagonia și spre Polul Sud. Ediție apărută sub îngrijirea dr. Dan Coman. Buc., Editura tineretului, 1958, 120 p. + 3 f. portr. + 15 f. ilustr. + 3 f. h. (Colecția „Știința învinge” 55).

Emil Racoviță a participat în calitate de zoolog la una din expedițiile întreprinse în Antarctica, cea a vasului „Belgica”. Insemnările savantului român făcute cu acest prilej reconstituie încercările grele prin care a trecut împreună cu întreg echipajul expediției, dînd totodată prețioase indicații privind flora și fauna Antarcticii.

SOLIANIK, A.: „Slava“ în Antarctica. Traducere de M. Friedman. Coperta de D. Stiubei. Buc. Cartea rusă, 1956, 152 p.

Începînd din 1946, flotila de baleniere sovietice „Slava“ pornește în fiecare an, de la Odesa într-o cursă care durează 7 luni. Ea ajunge în zona Antarcticii în noiembrie, cînd în emisfera sudică începe vara. Acolo vînătorii sovietici de balene vinează pînă în martie prelucrînd apoi balenele vîinate. Autorul cărții A. N. Solianik, este căpitanul și directorul flotei „Slava“. El povestește despre munca și viața de fiecare zi a vînătorilor de balene, contribuind totodată la îmbogățirea cunoștințelor cititorilor despre natura Antarcticii.

Concurs pe tema:

Să cunoaștem fenomenele naturii

Experiența a dovedit cu prisosință succesul mereu crescînd de care se bucură în mijlocul cititorilor concursurile pe diferite teme. Din păcate însă, concursurile științifice sînt încă rare în țările noastre. Această tendință

turi continui și, totodată, găsirea unor căi potrivite și atrăgătoare în rîndul cărora se nuanță și concursul. Un asemenea concurs poate fi organizat pe tema „Să cunoaștem fenomenele naturii în scop publicăm întrebările și bibliografia necesară. Răspunsurile la aceste întrebări vor fi date fiecărui bibliotecar, la cerere.

SĂ CUNOAȘTEM FENOMENELE NATURII

1. Uneori se spune că o dovadă a faptului că Pămîntul este o sferă, ne-o dau călătoriile în jurul lumii. De asemenea observarea unei corăbii care se apropie de țărîm sau a eclipselor de lună servesc drept mărturii despre sfericitatea Pămîntului. Dar toate aceste fapte prin ele însele nu arată că suprafața planetei este sferică. Cum a fost determinată riguros științific forma reală a Pămîntului?

2. Un fenomen destul de rar întîlnit în natură sînt eclipsele de Lună. Din vremuri străvechi, oamenii s-au temut de eclipse. Ei credeau că Luna va dispărea, înghițită de cine știe ce monstru. Și la noi în țară existau oameni care credeau că Luna este mîncată de „vîrcolaci“. Învățații însă au descoperit adevărata explicație a eclipselor de Lună. Care este această explicație?

3. Noi știm astăzi că zilele și nopțile iau naștere din cauză că Pămîntul se învîrtește în jurul axei sale. Dece însă zilele și nopțile nu sînt la fel de lungi în tot timpul anului?

4. Este foarte răspîndită ideea că la 21 martie și la 23 septembrie, ziua este egală cu noaptea. Dar din informațiile care se dau în calendar vedem că la aceste date durata zilei este cu peste 10 minute mai mare decît a nopții. În 1954 de pildă, durata zilei a fost o singură dată egală cu cea a nopții: la 26 septembrie. În anumiți

ani însă nu se întâmplă acest lucru: ori noaptea este măcar puțin mai mare decât ziua, ori ziua este mai lungă decât noaptea. Cum se explică acest fenomen?

5. Astăzi nu mai există om, care să nu știe că Pământul este un glob uriaș. El nu are nici un fel de „marginii” pe care ar putea să se sprijine bolta cerească. Ceea ce apare sub forma cupolei albastre a cerului este aerul luminat de soare. De ce ni se pare însă că cerul este albastru?

6. Obişnuim să spunem că atmosfera noastră este un ocean aerian al cărui fund îl formează suprafața Pământului. Atmosfera se împarte însă în câteva etaje sau straturi. Care sînt aceste etaje sau straturi?

7. Variația temperaturii aerului nu este aceeași pe toată suprafața globului și acest lucru a fost observat cu mii de ani în urmă. Astfel, încă din antichitate, negustorii greci au observat că la nord, în Scitia, razele soarelui abia puteau topi zăpezile pe cînd în sud, în Africa, ele pîrjoleau pămîntul. De aci ei au tras concluzia că temperatura aerului este determinată de oblicitatea razelor solare. Această concluzie, deși justă, nu este completă. Enumerați câteva din cauzele variațiilor de temperatură a aerului.

8. În natură se produc neconținut mișcări și transformări. Astfel sînt fenomenele electrice care nu sînt decît o manifestare a interacțiunii dintre sarcinile electrice. Cine este cel care a făcut numeroase descoperiri în această direcție?

9. Cu toții observăm că uneori cerul e senin, iar alteori e mai mult sau mai puțin acoperit. Dar nu totdeauna cînd sînt nori pe cer cade și ploaie. Cum se explică acest lucru?

10. Cunoscînd cauzele fenomenelor petrecute în natură, omul poate să folosească aceste fenomene pentru a supune uriașele forțe ale naturii spre binele lui. Cunoașteți o metodă care a început să fie aplicată pe o scară largă, în special în Uniunea Sovietică, pentru a învinge seceta?

11. În aer se observă diferite fenomene optice impresionante și neobișnuite. Astfel este curcubeul care se explică prin refracția luminii solare în picăturile de ploaie. Se întâmplă să observăm fenomene care par să se producă în jurul soarelui și lunii, dar care în realitate nu au nimic comun cu acești astri. Care este explicația acestor fenomene numite în știință halouri?

12. În trecut datorită ignoranței, cultivate cu multă grijă de clasele exploatatoare, exista credința destul de răspîndită că fiecare om are o „stea a norocului” care „se aprinde” odată cu nașterea lui și „cade” atunci cînd moare. Fenomenele stelarilor căzătoare se observă des. De pildă în 27 noiembrie 1972, stelele cădeau în asemenea cantități încît oamenii credeau că „stelele se rup de pe cer și se revarsă pe pămînt”. Și mai mare a fost spaima oamenilor cînd s-au zărit căzînd din înaltul bolții adevărate pietre cerești care erau socotite drept o manifestare a voinței divine. Care este explicația științifică a stelarilor căzătoare, precum și a „pietrelor cerești”?

13. Istoria cunoaște nenumărate cazuri cînd pietre cerești de o imensă valoare științifică au fost pur și simplu aruncate sau folosite în diferite scopuri mărunte de către cei care le-au socotit pietre obișnuite. Se poate întâmpla ca oricare dintre noi să ne comportăm astfel, confundînd un meteorit cu o piatră obișnuită. Pentru a nu se întîmpla asemenea situații trebuie să știm în primul rînd să recunoaștem un meteorit. Care sînt caracteristicile principale ale meteoritului?

14. Arme ale „mîniei” divine, cometele erau considerate altădată drept semne cerești. Infrîngerea hunilor de către armatele romane în anul 451 a fost atribuită cometei care apăruse atunci. Ciurma din anul 540 ar fi fost adusă cică de un astfel de corp ceresc. Cometa din anul 1527 a folosit clericilor catolici drept pretext pentru a anunța „sfîrșitul lumii”, ceea ce a permis să strîngă de la credincioși nenumărate bu-

nuri. Lovitura hotărâtoare în aceste credințe deșarte a fost dată de marele savant din secolul al 15-lea Tycho Brahé care a lămurit natura apariției cometelor. În același timp savanții au arătat de ce nu există nici un fel de „pericol“ al ciocnirii Pământului cu o cometă. Care este această explicație ?

15. Este cunoscut aportul adus de astronomul Edmond Halley în cercetarea cometelor. El a lucrat mult timp la calcularea orbitelor cometelor, adică a căilor pe care acestea le descriu în jurul soarelui. Dintre cei 24 aștri cu coadă de care s-a ocupat în mod special, cel observat de Kepler în anul 1607 i-a atras în mod deosebit atenția. Orbita acestei comete semăna izbitor cu a acelora care se arătasera în anii 1531 și 1682. Din cercetările întreprinse, Halley a tras o concluzie care a stîrnit uimire, susținînd că cele trei comete sînt de fapt una singură. El a calculat cu precizie orbita cometei la care se referise, a arătat că ea se îndepărtase, după ultima ei trecere, pînă la o distanță de miliarde de kilometri de Soare și a prezis că se va apropia din nou și va deveni vizibilă pe Pămînt în anii 1758 sau 1759. Previziunea marelui învățat s-a adevărit.

Dacă puteți enumera cîteva din anii în care s-au văzut comete (începînd cu anul 87 înaintea erei noastre), care dintre ele a fost socotită drept astrul care poartă astăzi numele astronomului Halley și cînd va mai fi văzută probabil această cometă — după calculele savanților — în viitor ?

16. Stelele ne apar ca niște puncte deoarece se află foarte departe de noi. În realitate ele sînt corpuri uriașe. Care este distanța la care se găsesc stelele față de Pămînt ?

- BAEV, K. L. și SIŞAKOV, V. A. : Inițiere în știința despre univers. Traducere de I. Gorenstein. Buc., Cartea Rusă, 1956, 167 p. cu fig. și ilustr. (Știința pentru toți, 103). Buc. f.e., 1958, 40 p. (Colecția S.R.S.C., 269).
- STEFAN, I. M. : Pietre cerești, planete mici și aștri cu coadă. (Despre meteoriți, asteroizi și comete) Buc., Editura tehnică, 1956, 104 p. (Colecția S.R.S.C., 144).
- CRISTESCU, CORNELIA : Zile și nopți. Buc., f.e., 1959, 32 p. (Colecția S.R.S.C., 271).
- VANCEA, N. : Fenomene electrice din atmosferă. Buc. f.e., 1958, 47 p. + 1 f.h. (Colecția S.R.S.C., 256).
- SORODOC, C. : De ce se schimbă vremea.

ȘTIRI

● În testamentul său, scriitorul englez Thackeray a rugat să nu i se întocmească biografia. Așa după o sută de ani de la moartea scriitorului, profesorul de la universitatea din Illinois (S.U.A.), Gordon Ray, a primit permisiunea familiei să întocmească biografia scriitorului, avînd la dispoziție arhiva personală a lui Thacke-

ray. Primul volum al monografiei **Folosul condițiilor neprielnice** a apărut în 1955, iar vol. II **Anii înțelepciunii** a apărut nu de mult la Oxford. A doua parte a monografiei cuprinde **Anii înțelepciunii**, cînd Thackeray era în plină creație.

Autorul monografiei analizează toate operele scriitorului englez, printre care multe povestiri.

O SEARĂ DE ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Unul din aspectele pozitive ale activității bibliotecii comunale din Comarnic, raionul Cîmpina este propaganda pe scară largă a cunoștințelor științifice în rândul cititorilor.

Necesitatea intensificării propagandei științifice a izvorât din faptul că în comuna Comarnic mai dănuie încă în mentalitatea unor oameni și mai cu seamă la femei, anumite credințe greșite și superstiții, cum ar fi de pildă cele despre descîntece, vrăji, farmece, deochi, etc. Doforoaie ca Baba Valeria, Elena Boroșoiul și altele, știau cu multă iscusință să zăpăcească capul multor femei credule și să le stoarcă în același timp și bani, oferindu-le fel de fel de „leacuri miraculoase”, talmăcindu-le visele sau ghicindu-le în cărți.

Ținînd seama de cerințele generale ale educației comuniste a cititorilor, cit și de nevoile locale de combatere a acestor prejudecăți, superstiții și practici înăpoiate din viața populației din comună, bibliotecara Maria Anastasescu, susținută de membri ai corpului didactic și-a concentrat atenția spre răspîndirea îndeosebi a acelor cunoștințe științifice, care să explice, pe înțelesul cititorilor, fenomenele din natură și din viața socială pe seama cărora au putut fi răspîndite în trecut tot felul de concepții antiștiințifice, credințe și practici dăunătoare.

În acțiunea de propagare a cunoștințelor științifice, un instrument prețios, folosit de bibliotecă este cartea de știință popularizată. În fondul bibliotecii din Comarnic există numeroase asemenea cărți și broșuri din colecția S.R.S.C. **Știința învinge, Știința pentru toți**, care tratează teme de mare importanță cum sînt cele privitoare la originea și evoluția omului, originea Pămîntului și a corpurilor cerești, cauzele fenomenelor din natură, despre boli și combaterea lor, etc. În ultimul timp, popularizarea acestor cărți a format obiectul unei preocupări deosebite a bibliotecarei Maria Anastasescu și a colectivului ei. În

timpul lunilor de iarnă în cele 40 de cercuri de citit care funcționează în comună și în satele aparținătoare, Ghioșești și Vatra Satului s-a ținut cu regularitate lectura unor cărți ca: **Lumea poate fi cunoscută** de M. Breazu, **Zile și nopți** de C. Cristescu, **Originea și evoluția omului** de Dr. V. Mirza și altele. De asemenea s-au organizat și recenzii asupra cărților de știință popularizată.

Aceste acțiuni ale bibliotecii au pregătit treptat pe cititori pentru ca ei să ia cunoștință de problemele esențiale tratate în cărțile de știință și în același timp i-au ajutat să capete unele noțiuni asupra lumii înconjurătoare și să se familiarizeze cu aceste noțiuni. Cititorii au început să manifeste un interes din ce în ce mai mare față de progresul științei, dorind să fie lămurii despre ceea ce se petrece în natură și societate, cum și pentru ce se întîmplă anumite fenomene. În discuțiile individuale cu cititorii, cu prilejul împrumutului de cărți sau în cadrul cercurilor de citit, s-au ridicat tot mai des întrebări în legătură cu cele citite.

Frământată de a găsi forme cît mai atractive și în același timp eficace pentru satisfacerea cerințelor cititorilor săi, biblioteca a inițiat organizarea unei serii de întrebări și răspunsuri pe tema: **Superstițiile și prejudecățile, dușmani ai omului și progresului.**

Pentru a asigura succesul acestei acțiuni, biblioteca a luat legătura cu organizația de partid din comună, cu conducerea școlii elementare nr. 1, cu directorul căminului cultural și cu comisia de femei. De asemenea a fost mobilizat și colectivul de profesori și învățători, care totdeauna ajută la organizarea manifestărilor de masă. Împreună a fost întocmit planul desfășurării seriei de întrebări și răspunsuri, fiind repartizate fiecărui membru din colectiv, sarcini precise de îndeplinirea cărora să răspundă — organizarea unei expoziții de cărți și a

afișelor care să popularizeze manifestările, pregătirea materialelor vizuale pentru demonstrarea problemelor legate de tematica seriei, culegerea întrebărilor, mobilizarea populației din comună și pregătirea unui program artistic.

Pentru ca răspunsurile să fie cât mai competente s-a apelat la profesorii de fizică, chimie, științe naturale, matematici, de la școala nr. 1 care au răspuns cu însuflețire chemării bibliotecii. După ce întrebările au fost strinse de la locuitori, au fost repartizate lectorilor, pentru ca ei să se poată pregăti din vreme pentru răspunsurile respective. Totodată biblioteca le-a dat și materialul documentar necesar.

Seara de întrebări și răspunsuri a avut loc pe data de 26 aprilie a. c. la școala elementară nr. 1. În sală se aflau peste 120 persoane — membri ai întovărășirii zootehnice „7 Noiembrie“, muncitori de la fabricile „Vulturul“, „Viitorul“, țărani muncitori, deputați, învățători, profesori, etc. Se mai aflau printre invitați și delegați din partea bibliotecii regionale Ploiești, a secției de învățămînt și cultură și a bibliotecii raionale Cîmpina, precum și toți bibliotecarii comunali din raionul Cîmpina.

Înainte de începerea manifestării, cei prezenți au vizitat expoziția de cărți pe tema: **Știința înlătură superstițiile**, frumos amenajată cu citate din Engels și Lenin și cu cărți de știință popularizată, ca de pildă: **Știința și superstițiile** de I. V. Sergheev **Cum prevestesc savanții fenomenele naturii** de S. I. Valgard, **Somnul și visele** de Dr. L. Mîrza, **Despre vrăji, doftoroaie și leacuri băbești** de prof. Dr. V. Bologa și altele.

Seara de întrebări și răspunsuri a fost deschisă de tov. profesor Ion Pîrvan, membru în colectivul voluntar al bibliotecii comunale. După ce a arătat scopul acestei acțiuni, tov. Pîrvan a scos în evidență munca neobosită pe care o desfășoară biblioteca comunală din Comarnic, pentru luminarea maselor, pentru formarea unei concepții materialiste asupra vieții și societății, necesară fiecăruia dintre noi pentru a deveni

constructori conștienți și activi ai societății socialiste.

La întrebările puse de diferiți cititori a răspuns colectivul de lectori, prezent în sală. Cu multă atenție au fost ascultate răspunsurile date de tov. profesori Popescu Elena și Botez Alexandru, legate direct de tematica seriei și anume: **Ce sînt superstițiile**, **Cum au apărut ele și de ce sînt vătămate omului?**

Documentați bine asupra acestei probleme, vorbitorii au explicat pe rînd, pe înțelesul tuturor, felul cum au apărut superstițiile, de ce este dăunătoare credința în destin, vedenii, vise prevestitoare, forțe supranaturale, etc., legînd apariția lor de ignoranța oamenilor, de frică, de lipsa de cunoștințe precise care să le lămurească diferite fenomene ale naturii, diferitele boli și suferințe omenști. În trecut clasele exploatare erau interesate să mențină masele muncitoare într-o stare de crîncenă înapoiere economică și culturală, pentru a le putea exploata mai ușor.

Regimul nostru democrat-popular creiază toate condițiile pentru ca masele largi populare să atingă cele mai înalte culmi ale științei și culturii. Azi cînd știința și tehnica au ajuns la un stadiu înalt de dezvoltare, cînd nivelul de trai s-a ridicat, oamenii muncii nu vor să mai creadă în superstiții și credințe deșarte, care le paralizază activitatea și împiedică inițiativele.

Interesant a fost și răspunsul la întrebarea pusă de țărancă muncitoare Tecșa Elena: „Ce sînt visele, cum se explică ele“?

Tov. profesoară Pîrvan Victoria și-a început expunerea arătînd că în legătură cu acest fenomen a luat naștere de-a lungul veacurilor, o mulțime de superstiții și credințe mistice, unele din ele dăinuind pînă în zilele noastre: visul era considerat ca o apariție misterioasă menită să prezică ceva pentru viitor, sau să explice ceva din trecut.

Prin cuvinte convingătoare, tovarășa a arătat inconsistența acestor superstiții, demonstrîndu-le pe baze științifice că somnul și visele sînt fenomene naturale care pot fi explicate. Somnul este necesar omului,

el apare în urma oboselii creerului, care conduce viața omului. Lipsa de somn duce la tulburări și boli nervoase. Visele sînt legate de somn. Savantul sovietic Pavlov s-a ocupat de problema viselor, dovedind în mod științific natura somnului și a viselor, ca inhibiții pe scoarța cerebrală și iradierii acestui focar de inhibiție în restul scoarței și în alte regiuni ale creerului.

În încheiere vorbitoarea a recomandat celor prezenți să citească cărți din colecția S.R.S.C. cum sînt: **Somnul și visele**, de dr. L. Mîrza, **De ce doarme și visează omul și altele**, care ajută la formarea unei concepții materialiste despre aceste fenomene.

Pentru ca unele răspunsuri să fie mai ușor înțelese și pentru a se putea întipări mai bine în mintea participanților, pentru celelalte răspunsuri s-a folosit și materialul vizual. La întrebarea: Ce sînt eclipsele de soare și de lună, de pildă, tov. profesor Ion Pîrvan a folosit un aparat special, pentru demonstrarea acestor fenomene ale naturii. Vorbind de marii oameni de știință ai lumii cum au fost Copernic, Giordano Bruno, Galileu, Mendeleev și alții, care au prevăzut descoperirile lor prin calcule, tov. Pîrvan și-a încheiat expunerea arătînd deosebirea enormă care există între preziceri și previziuni științifice, bazate pe studierea

legilor naturii, a concepției materialiste despre lume.

Timp de o oră și jumătate cît a durat seara de întrebări și răspunsuri s-a mai vorbit și despre fenomenele din natură, ca fulgerul, tunetul, trăsnetul, ploaia, zăpada, grindina, care au ținut vie atenția participanților prin explicațiile date. Întrebările care au survenit ulterior din sală, în legătură cu alte fenomene, ca de pildă, cum se formează zilele și nopțile, de ce cad stelele, cum a apărut viața pe pămînt, dovedesc cît de necesare sînt asemenea manifestări de masă pentru cititorii de la sate, care și manifestă tot mai hotărît dorința de a se dezbăra de credințele greșite care mai dăinuie în mentalitatea lor, pentru a ști cum să lupte împotriva superstițiilor și a prejudecăților.

În numele bibliotecii comunale și a colectivului de pregătire a acestei interesante acțiuni, tov. Anastasescu și-a luat angajamentul de a mai organiza cu regularitate și alte asemenea manifestări de masă, pentru a contribui din plin la difuzarea cît mai largă a științei în mase.

În încheierea serii de întrebări și răspunsuri a urmat un frumos și bogat program artistic format din coruri, recitări și dansuri, susținut de elevii școlii elementare nr. 1.

ȘTIRI

● În raionul Schwerin (R.D.G.) cîteva date ne arată creșterea numărului de cititori și a cărților citite. Astfel, în 1955 au fost citite 735.000 cărți de către 62.500 cititori. Astăzi 95.000 locuitori au devenit cititori permanenți ai bibliotecii, împrumutînd în cursul anului trecut circa 1.500.000 cărți. În multe sate ale raionului circa 60% din locuitori sînt cititori ai bibliotecii.

● „Deutsche Bucherei“ din Leipzig și-a îmbogățit fondurile cu 79.000 materiale, ajungînd să posede astăzi 2.660.000 volume. De 50 de ani biblioteca stringe tot ce s-a publicat în limba germană în cele mai diferite țări. Materialele sînt adunate și catalogate, fiind puse la dispoziția cercetătorilor. Numai numărul dizertațiilor achiziționate de la cele mai importante universități germane se ridică la 10.000 anual.

Din experiența **BIBLIOTECILOR SOVIETICE**

In spriziniul **EXPEDIȚIILOR ȘTIINȚIFICE**

Vă rugăm insistent să găsiți articolul „lui A. Z. Aleimer Noi date cu privire la geografia Antarcticii și dacă este posibil să ni-l trimiteți“.

O asemenea radiogramă venită de la prima stațiune din Antarctica nu este o raritate pentru biblioteca institutului geografic al Academiei de științe a U.R.S.S. Această bibliotecă se adresează de multe ori colaborătorilor științifici care lucrează în cadrul anului geografic internațional. Cartea însoțește totdeauna pe membrii expedițiilor care pleacă în Arctica, Antarctica, Novaia-Zemlia, Țara lui Frantz Iosef, Uralul polar, ca să studieze problemele fizicii, geografiei, climatologiei, hidrologiei etc. Cartea este un obiect de primă necesitate și deși membrii expedițiilor sînt foarte ocupați înainte de plecare, ei folosesc fiecare moment liber ca să aleagă diferite lucrări despre istoria descoperirilor polare, despre clima, flora și fauna locurilor respective.

Biblioteca este cercetată nu numai de către oamenii de știință, ci și de ceilalți membri ai expedițiilor, care își petrec lunga noapte polară în tovărășia cărților. Totuși, cei mai exigenți cititori sînt organizatorii de partid și de comsomol, care iau cu ei lucrări de știință social-politică și literară.

Pentru a satisface cît mai complet diversele cerințe ale membrilor expediției, biblioteca a dat din fondul ei de bază, manuale, dicționare și tratate științifice. În afară de aceasta s-au mai dat cărți despre case

prefabricate, despre radiotehnică, despre încălzire, fără de care nici un membru al expediției — indiferent de profesia sa — nu-și poate aduce aportul la amenajarea stațiunii.

De multe ori însă, biblioteca întîmpină greutăți mari pentru a satisface cererile cititorilor. Astfel, o dată membrii expediției din „Novaia Zemlia“ și „Țara lui Frantz Iosef“ au cerut multe cărți vechi ce se aflau în bibliotecă într-un singur exemplar. În asemenea cazuri, biblioteca se adresează bibliotecilor speciale ale Academiei, fondurilor de schimb și anticariatului, iar uneori schimbului internațional.

Folosind toate căile, s-a întocmit pentru fiecare stațiune polară, o bibliotecă de 4—500 volume și după plecarea expediției biblioteca urmărește cu mult interes lucrările ce apar din domeniile ce îi interesează, trimițînd cîte un exemplar la stațiunile respective.

Cu toate greutățile, anual, fiecare stațiune primește 2—300 cărți noi și reviste necesare cercetărilor științifice. Împreună cu cărțile, ei primesc planurile tematice și cataloagele acelor edituri în care apar cărți ce-i interesează.

Și nu odată, s-a întîmplat să sosească de la stațiuni radiograme prin care se cer bibliotecii anumite cărți.

*

La sfârșitul anului 1955 a plecat prima expediție științifică sovietică la stațiunea „Mirnii“. În centrul stațiunii este o casă-tip pe care se află o firmă scrisă de mână: biblioteca. Către această casă duce drumul cel mai bătătorit. În prima cameră, se află secția de împrumut. Aci sînt 6000 de cărți; cele literare așezate alfabetic, iar celelalte, rînduite pe materii. Printre ele se găsesc diferite cărți privind anul geofizic internațional.

Următoarea cameră este sala de lectură, cu o masă lungă cu lămpi, fotolii pentru cititori și un dulap cu un fond auxiliar format din enciclopedii și alte materiale. Bibliotecarul voluntar și colectivul său au creat toate condițiile unei lecturi plăcute. Aci vin oamenii de știință și elaborează concluziile asupra celor observate, iar cercetătorii științifici se pregătesc pentru dizertațiile lor. Tot aci se țin ședințele consiliului științific și învață tineretul.

În primul schimb, biblioteca a fost condusă de către comandantul elicopterului, N. Șonin. În orele libere, după zborurile efectuate în condițiile iernii antartice, el se ocupa de bibliotecă. În al doilea schimb, biblioteca a fost condusă de A. Cernișev, translatorul expediției, care a organizat aici și lecții de limba engleză.

Bibliotecarul este ajutat în munca sa de un colectiv. Orientîndu-se după indicațiile lucrării lui V. Denisev **Munca de masă a bibliotecii**, aproape 20 de cercetători științifici lucrează cu plăcere la organizarea bibliotecii. Ei au întocmit un catalog sistematic și alfabetic, au aranjat fondul de cărți și au introdus fișe ale cititorilor. Este interesant faptul că în primul schimb au fost 90 de fișe, iar în al doilea aproape 200. Condiții pentru lectură sînt create nu numai la bibliotecă, ci și în locuințe unde se află cite un birou și o poliță de cărți.

Încă o dovadă a înaltei prețurii de care se bucură cartea o constituie obiceiul ca de ziua nașterii membrilor expediției, aceștia să primească în dar cartea preferată.

Stațiunea „Mirnii“ este vizitată des de către membrii expedițiilor americane, aus-

traliene, franceze, care admiră organizarea stațiunii și în special a bibliotecii.

Și alte stațiuni de pe cel de-al șaselea continent sînt înzestrate de asemenea cu cărți, alese la cererea membrilor expediției. Membrii expediției citesc și discută cu plăcere nu numai cărți de știință, ci și de literatură. Astfel, participanții la cel de-al doilea schimb al expediției, în drum spre patrie pe motonava „Cooperația“, au organizat o consfătuire asupra romanului lui G. Nikolaeva **Luptă în drum**, la care au luat cuvîntul 30 de oameni.

*

La stațiunea din Uralul Polar, într-una din casele prefabricate, se află biblioteca cu sala de lectură. Aci sînt mai puține cărți decît la „Mirnii“, dar un număr destul de mare — aproape 2000 volume. Expediția e plecată pentru un timp îndelungat. De aceea, și-a format biblioteca ei. În sala de lectură ară lămpi alimentate de la centrala proprie. Aici se află în permanență cititori.

Despre felul cum este completată biblioteca, se poate judeca după următorul fapt. În fiecare primăvară sosesc aci, să facă practică, studenți de la Universitatea „V. Lomonosov“ din Moscova. Și aceștia, cititori pretențioși găsesc aci cărțile pe care le caută.

Cărțile și le ia fiecare cititor singur de pe rafturi, totuși ele se află într-o ordine perfectă. Acesta este meritul conducătorului expediției R. Venieri, care a însuflat dragoste pentru bibliotecă tuturor colaboratorilor. Cu stațiunile „Mirnii“ și „Uralul Polar“ se ține o legătură permanentă. O legătură mai dificilă este stabilită cu „Novaia Zemlia“ și „Țara lui Frantz Iosif“. Aci se trimit provizii și cele necesare numai o dată pe an.

Membrii expediției au luat cu dînsii numai 200 de cărți și reviste. Fără nici o îndoială că sînt insuficiente. Cînd timpul este prielnic, avioanele vin în ajutorul membrilor expediției, dar aceasta se întîmplă destul

de rar. În 1958, avioanele le-au aruncat 3 pachete. Printre acestea erau și cărți.

La „Novaia Zemlia“ cărțile se află atât la biblioteca stațiunii cât și la cele două biblioteci mobile, organizate la punctele de observație permanente ce se află pe spărgătorul de gheață. Aci cărțile sînt împachetate în cutii speciale, care le apără de neajunsurile climei.

La stațiune, biblioteca organizată de conducătorul stațiunii N. Svatkov și de adjunctul lui Abajov, este amenajată într-o casă, rămasă de la fosta expediție. Aci se află rafturi de cărți și o masă încăpătoare cu lămpi. Și deși temperatura în bibliotecă atinge de multe ori 6—7 grade sub zero, se află în permanență cititori foarte diferiți, ca medicul V. Zamleanikov sau colectorul V. Engelhardt și alții, obișnuiți să pună cartea la locul de unde au luat-o. De aceea ordinea alfabetică a aranjării căr-

ților nu este deranjată de nimeni și cititorii se orientează ușor.

După spusele membrilor expediției, cartea este una din bucuriile lor. Ea le ajută nu numai la munca științifică ci și la ținerea unor legături cu colegi din străinătate. Lucrările oamenilor de știință sovietici, care lucrează după programul anului geografic internațional, sînt cercetate cu mult interes în toată lumea. De aceea colaboratorii institutului de geografie plecînd în Antarctica iau cu ei diferite cărți, ca de pildă acelea despre geografia fizică și economică a U.R.S.S., trimise de bibliotecă pentru schimbul de cărți internațional. Acesta se efectuează cu mult succes în Antarctica unde învățați din diferite țări se vizitează reciproc. Membrii expedițiilor sovietice se întorc de multe ori cu pachete de cărți primite de la colegii lor din străinătate.

ȘTIRI

● A fost hotărîtă de curînd de către Academia de Artă din R.D.G. crearea unei Arhive Lion Feuchtwanger. Arhiva va pregăti o ediție critică a operelor scriitorului. Academia roagă pe toți posesorii de scriori și autografe ale lui L. Feuchtwanger să le doneze sau să le împrumute arhivei.

● Multe periodice apărute în R.F.G. au fost nevoite să-și înceteze activitatea. Astfel, revista „Weltstimmen“ luîndu-și rămas bun de la cititorii săi după 27 de ani de la apariție, își motivează astfel încetarea existenței: „trăim într-o lume în care nu mai sînt mecenași și în care se socotește mai mult în cifre decît în valori“. De asemenea și-a încetat apariția din cauza ridicării neîncetate a prețului hîrtiei și tiparului și revista „Wege zu einander“ care milita pentru o înțelegere între cele două state germane. Din aceleași motive și-a încetat apariția singura revistă de specialitate muzicală din Germania de vest.

● Institutul pentru literatură universală din cadrul Academiei de Științe a U.R.S.S. a editat o istorie a literaturii germane în 5 volume. Lucrarea a fost alcătuită de germaniști sovietici ca: Viktor Sirmunski, Boris Purișev, Roman Samarian și Ilia Fradkin. Au mai colaborat și cîțiva membri ai Academiei de științe germane.

● În Japonia s-a hotărît crearea unei edituri universale care are ca sarcină traducerea cărților scriitorilor japonezi în limbi străine. În această editură vor fi traduse operele scriitorilor clasici japonezi, precum și cărțile de știință și tehnică în limbile rusă, engleză, franceză, germană, chineză și indiană.

Editura este creată din inițiativa bătrînului editor Sidanaka, luptător pentru apropierea diferitelor culturi ale popoarelor, care a reușit să editeze 28 de volume de dicționare enciclopedice universale.

Ziua internațională a

RĂSPÎNDIREA CĂRȚILOR DE POPULARIZAREA ȘTIINȚEI

VELCULESCU MARIA
responsabila secției de copii a
bibliotecii raionale Giurgiu,
regiunea București

Secția de copii a bibliotecii centrale raionale Giurgiu are în prezent un număr de 865 cititori. Dintre aceștia, foarte puțini consultau cărțile de popularizarea științei. Nu pentru că nu le-ar fi plăcut să nu-i atrăgeau, ci pentru că popularizarea acestui gen de cărți era slabă. Practica ne-a dovedit, că întărind această muncă și rezultatele au fost mai bune.

În activitatea mea de fiecare zi, am stat de vorbă cu micii cititori, le-am făcut recomandări de cărți, ținând seama de vârsta și aptitudinile fiecăruia, am discutat cu ei asupra conținutului cărților, ce și-au însușit de pe urma lecturii.

Discuțiile m-au ajutat să aflu către care materii de învățămînt se îndrepta preferința elevilor, ce aptitudini au, pentru a putea veni în felul acesta în sprijinul școlii, în afara orelor de curs.

Astfel elevul Gross Boris, din clasa VII a școlii medii nr. 1, mi-a spus că materia preferată este chimia. Atunci am căutat să-i recomand pe lângă celelalte cărți citite de el pînă acum și cărți axate pe tema ce-l pasiona. Și anume: *Viața și opera savantei Marie Curie* de E. Zamfirescu, *Cercul nostru de chimie* de L. Petrescu, *Ce este arderea și importanța ei* de St. Lupan, *Minuni în eprubetă* de L. Petrescu și altele.

Am socotit totuși că metoda convorbirilor cu cititorii și recomandarea cărților

adecvate preocupărilor fiecăruia, nu este suficientă. De altfel nici rezultatele obținute nu erau satisfăcătoare. Atunci am organizat o manifestare de masă cu titlul: **Cum m-a ajutat biblioteca în preocupările mele în afara școlii**, ținută de cel mai bun cititor al bibliotecii, elevul Gross Boris.

Pregătirea manifestării a început cu două săptămîni înainte, fiind popularizată de către colectivul bibliotecii, prin afișe la panoul din centrul orașului, etc. Au fost invitați să participe elevi de la școlile medii nr. 1 și 2 și diriginții clasei a VII-a de școlile respective, tovarășii Cristescu Leonida și Știrbu Elena.

După ce a arătat cum l-a sprijinit biblioteca în îndrumarea lecturilor, elevul Gross Boris a făcut apoi prezentarea cărții care i-a plăcut mai mult și anume: **Minuni în eprubetă** de L. Petrescu. După aceasta s-a trecut la demonstrații practice, în modestul laborator, înjghebat de micul amator chimist ca urmare a lecturilor sale. Au participat peste 40 de cititori, (deoarece sala de lectură nu este mai încăpătoare.). Aceștia au ascultat cu interes expunerea elevului Gross Boris.

Ca rezultat practic s-au difuzat din expoziția amenajată cu acest prilej în sala de lectură pe tema de mai sus, circa 40 de cărți de literatură științifică și tehnică. În ziua respectivă, în sala de împrumut a fost amenajat de asemenea un fond de cărți de

popularizare a științei, care s-a bucurat de numeroase cereri din partea cititorilor.

În urma acestei acțiuni au crescut cererile de cărți de popularizare a științei.

Pentru viitor, ne-am propus să organizăm încă o asemenea manifestare în care cititorul Constantinescu Dumitru, elev în clasa VII-a, va arăta cum l-a ajutat biblioteca în însușirea de noi cunoștințe în domeniul electrotehnice.

ÎNDRUMAREA LECTURII Copiilor

Îndrumarea lecturii copiilor este una din problemele cele mai importante ale activității bibliotecarilor. Lectura joacă în viața copiilor, un rol cu mult mai însemnat decât în viața celor adulți. O carte citită în copilărie rămâne în minte aproape toată viața și influențează asupra dezvoltării interioare a copilului. Din cărțile pe care le citesc, copiii își formează o concepție asupra lumii. Cărțile le conturează anumite norme de conduită.

Alegerea cărților are deci o valoare excepțională. Problema alegerii cărților în domeniul literaturii pentru copii se pune mult mai ascuțit decât la cititorii vîrstnici, unde avem de-a face cu minți și caractere formate. Să ne amintim întotdeauna de operele lui Maxim Gorki, de amintirile sale, în care povestește cum a citit în copilărie și ce influență a avut cartea asupra sa, orientîndu-l într-o direcție neașteptată. Există însă și cărți care pot exercita o influență extrem de vătămătoare asupra copilului, asupra sufletului său, cărți care pot dezechilibra pe multă vreme copilul. Există cărți mobilizatoare și cărți demobilizatoare. Iată de ce, alegerea cărților pentru copii este o problemă ce trebuie privită cu multă seriozitate și fără a restrînge prea mult

cadrul lecturii lor. În mod permanent, trebuie să se țină seama și de preocupările copiilor.

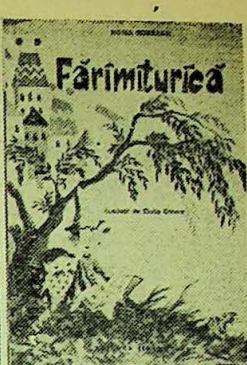
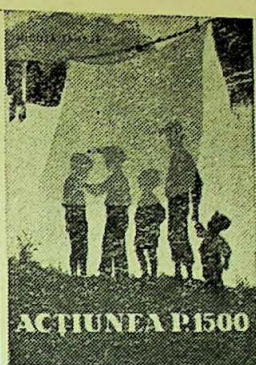
În general, preocupările copiilor sînt destul de felurite, iar lectura trebuie să ajute la dezvoltarea și lărgirea lor. De aceea, se impune a fi lăsată copiilor o anumită libertate în alegerea cărților. Este cu totul nejust și dăunător procedeul după care bibliotecarul hotărăște totul, iar alegerea copilului nu joacă nici un rol. Foarte adesea se întîmplă ca la bibliotecă, să vină copii cu preocupări speciale. Aceste preocupări trebuie susținute în modul cel mai hotărît și chiar trebuie stimulate mai ales de bibliotecile cu caracter general.

Datoria bibliotecarilor este de a ajuta și îndruma cu grijă lectura micilor cititori. În țara noastră, tendința spre citit a copiilor a crescut incomparabil, în raport cu trecutului. Copiii cer cărți părinților, iar aceștia cer cărți de la bibliotecă. Cererea de cărți pentru copii este mare, fiindcă în general a crescut și nivelul cultural al părinților. Ei își dau seama cîtă înfrîurire exercită cartea în formarea copilului și la ce rezultate minunate duc însuflarea interesului și dragostei pentru citit încă de la cea mai fragedă vîrstă.

În ceea ce privește îndrumarea lecturii copiilor, potrivit specificului vîrstei, de mare folos ne sînt indicațiile Nadejdei Krupskaja după care cerințele față de literatură pentru copii, în raport cu vîrsta acestora, pot fi împărțite în patru grupe:

a) CARTEA PENTRU PREȘCOLARII DE LA 3—4 ANI

Conținutul cărților pentru această vîrstă trebuie să fie foarte simplu, să ajute copilul să se orienteze în viața care îl înconjoară. Ca formă de prezentare, acest gen de cărți folosește aproape în exclusivitate ilustrația. Dar ilustrațiile la rîndul lor, trebuie să fie realiste, simple, precise, fără detalii complexe. De asemenea, este preferabil ca ilustrațiile să fie colorate. Deci cărțile pe care le oferim copiilor de

la 3—4 ani e de dorit să fie alese dintre acelea care conțin imagini de oameni, de animale și lucruri, nu numai în stare de nemișcare, ci în mișcare, cu texte scurte și simple, legate direct de conținutul desenului.

b) CARTEA PENTRU PREȘCOLARI DE LA 5—7 ANI

Din punct de vedere al conținutului, cartea pe care o vom recomanda trebuie să pornească de la experiența de viață a copilului de această vîrstă, ajutîndu-l totodată să-și lărgescă experiența.

La această vîrstă, copiii încep să se intereseze nu numai de lucruri, ci și de legătura dintre ele. Trebuie arătate deci copiilor tocmai aceste legături, așa cum sînt ele în realitate.

Foarte important este să folosim interesul copiilor față de viața și întîmplările din viața celorlalți copii, interesîndu-i în activitatea unor mici colective, stimulîndu-le interesul față de jocurile colective. Și la această vîrstă, desenele din cărți joacă un rol însemnat. Textul desenelor va fi citit copilului cu glas tare. Calitatea literară a textului joacă un rol foarte mare, deoarece la această vîrstă copilul memorează extrem de ușor cuvintele și expresiile, închegîndu-și astfel un vocabular. De aceea vor fi alese pentru lectura copiilor acele cărți care folosesc o limbă cit se poate de simplă, însă vie și puternică, străină de orice expresii întortochiate. În cele ce urmează vom da cîteva titluri de cărți, proprii lecturii acestei categorii de copii:

Aventurile lui Trompișor de Nina Casian (Editura Tineretului)

cuprinde patru povestioare în versuri, inspirate din lumea animalelor de circ. În prima **Cîinele matematician**, Trompișor, stimulat de o reprezentație de circ, învață operațiile aritmetice de la cîinele socotitor, față de care își manifestă apoi recunoștința. În **La vîntătoare** se sugerează ideea utilității sociale a animalelor și se cultivă sentimentul umanitar al copiilor. Bucata **Acrobat**, cea mai hazlie din întreaga suită, prezintă evoluțiile lui Trompișor în arena ciroului, soldate cu aventuri neașteptate: ursulețul **Martinel**, dîndu-se „huța“ cu Hipo (hipopotamul) devine „sportiv“, aterizînd apoi pe trompa eroului nostru care, preluîndu-se la aceeași exhibiție se salvează pe coada unui helicotier și coboară apoi cu parașuta. **Trompișor fotograf**, povestioară cu morală, pare să ilustreze zicala: „Rău faci, rău găsești“.

Scrise într-un stil plăcut, accesibil copiilor, distractive prin natura întîmplărilor și modul hazliu în care sînt redată, **Aventurile lui Trompișor** au totodată un pronunțat caracter educativ și constituie prin aceasta o carte bună de literatură pentru copii.

Soarele și omulețul de zăpadă de Herta Wilk și Mioara Cremene (Editura Tineretului).

În această povestire este vorba de pățania unor omuleți de zăpadă care pornesc în întîmpinarea soarelui să-l roage să plece

în altă parte, ca să nu-i topească. Pe drum ei întâlnesc însă o sumedenie de vietăți care așteaptă cu nerăbdare ivirea soarelui și care suferă din cauza lipsei sale. Omuleții de zăpadă renunță atunci la dorința lor și cer soarelui să vină, deoarece își dau seama cât folos aduce. Sacrificiul omuleților de zăpadă care se jertfesc pentru binele colectivității, înduioșează și convinge pe micul cititor. Această povestire este indicată, deoarece folosește o rezolvare sugestivă în tratarea unei teme, care altfel ar fi greu de înțeles pentru copii de vîrstă preșcolară.

Fărimiturică de Horia Robeanu (Editura tineretului).

Fărimiturică, băiețel născut din fărimiturile de piine, rămase pe masa unui croitor sărac, se hotărăște ca împreună cu acul și degetarul meșterului să se ridice împotriva legilor absurde care apasă sărăcimea. Unindu-se cu degetarele și acele de la pălat, el reușește să-l alunge pe împărat Rămas pe drumuri și în zdrențe împăratul este luat drept cerșetor și întemnițat la oală cu săracii tîrgului. În lipsa lui, marii dregători, se iau la harță și se omorîă între ei în lupta pentru tron.

c) CARTEA PENTRU COPIII DE LA 8—12 ANI

La această vîrstă a copilului, cartea are un rol de mare însemnătate, deoarece acum se manifestă interesul față de relațiile reciproce dintre oameni, interesul față de relațiile sociale. Iată de ce este deosebit de important ca fondul cărților pentru această vîrstă să fie din punct de vedere ideologic bine fundamentat. Intre 10—12 ani, pe copii îi pasionează literatura științifico-fantastică, romanele sociale.

Pentru copiii de această vîrstă pot fi recomandate câteva titluri de cărți cum sînt :

*

Neuitatele călătorii de Sanda Movilă (Editura tineretului).

În povestirea care a dat și numele volumului, Sanda Movilă istorisește călătoriile unui copil sărac care, împreună cu familia sa este deportat de fasciști în timpul celui de-al doilea război mondial. După eliberare, se stabilește la Moscova și ajunge un mare compozitor. Cealaltă povestire, **Soni**, înfățișează ororile războiului și crunta exploatare a muncitorilor agricoli. **Soni** este povestea vieții zbuciumate a unui copil, argat la groful Teleky. În pagini emoționante, scriitoarea povestește fuga copilului de la stăpînul hain și întîlnirea sa cu unitățile Armatei Sovietice, care în drumul lor spre Germania eliberează și Tarkoșul, satul natal al lui Soni.

*

Copiii Athenei de Dimos Rendis (Editura tineretului).

Tema cărții lui Dimos Rendis o constituie lupta poporului grec împotriva ocupanților hitleristi, în timpul celui de-al doilea război mondial. Alături de patrioții greci chemați la această luptă de Partidul Comunist, autorul înfățișează un grup de copii crescuți în greutățile și focul războiului care, printr-o puterii și capacității lor de luptă, își aduc contribuția la cauza poporului grec. Fotakis, un copil rămas orfan, este înfiat de un detașament de luptători, apărător al libertății poporului. El reușește să adune în jurul său un grup de copii dintr-un cartier al Atenei și prin acțiunile întreprinse reușește să dea mult de lucru fasciștilor și trădătorilor colaboraționiști.

*

Acțiunea P. 1500 de Nicuță Tănase (Editura tineretului).

Copiii din **Muzicuța cu schimbător**, aflat de cunoscuți și iubiți de micii cititori, se reintîlnesc alături de alți eroi în noua povestire a lui Nicuță Tănase. De data aceasta ei se frămîntă să găsească rezolvarea unei probleme și mai grele: în urma neînțelegerilor grave din familia lui Victor Condruț și a accidentului suferit de mama

acestui, tribul „Pană de șoim“ își ia răspunderea să procure 1500 lei, sumă necesară pentru a scoate prietenul din încurcătură. De aci pornește o întreagă aventură, membrii tribului născocind tot felul de lucruri pentru a salva situația colegului lor. Povestea se impune prin dramatismul întâmplărilor și prin reușita zugrăvire pe plan artistic a unei problematice atât de interesante și de autentice.

*

Balonul e rotund de Eugen Barbu (Editura tineretului).

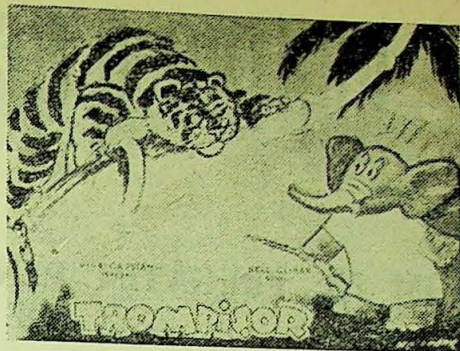
Intr-o școală elementară din București se organizează o întrecere între echipele de fotbal ale claselor a V-a, a VI-a și a VII-a în vederea desemnării echipei care să reprezinte școala la un concurs interscolar pe capitală și totodată pentru selecționarea celor mai buni jucători ce urmează să facă parte din cercul „Tinărul dinamovist“. Lupta, care se dă pentru înfrângerea sportivă, este de fapt o luptă pentru înfrângerea la învățătură, deoarece nu pot participa la concurs decât elevii care au note de trecere la toate obiectele. Povestirea este scrisă viu și colorat, iar dinamismul întâmplărilor este de-a dreptul captivant.

*

Sub luptă de Mircea Sîntimbrianu (Editura tineretului).

Autorul surprinde în acest volum tipuri de copii — băieți și fete de școală — în diferite împrejurări ale activității lor: la școală, la organizația de pionieri, în tabere sau în viața de familie, scoțînd în relief mai ales trăsăturile negative din comportarea lor. Astfel, într-o anecdotică simplă și un stil îngrijit, viu, colorat din care nu lipsește umorul, autorul înfățișează mici instantanee din viața de zi cu zi a școlărilor și pionierilor.

*

Cînd e vorba de onoare de Zoa Al. O. (Editura tineretului).

Schițele care alcătuiesc volumul biciuiesc egoismul, lașitatea, îngîmfarea. Astfel, Axente din schița *O bicicletă ciudată* primește o lecție usturătoare pentru egoismul său prin actul de generozitate al colegului său Costică. Victor din schița *Un erou al poliției* este pus la punct de clasa întreagă, intrigată de îngîmfarea și obrăznicia lui, la fel și Paraschiv din *Halal pedagog* trece printr-o stare asemănătoare.

DE CARTEA PENTRU COPIII MAI MARI DE 12 ANI

De la această vîrstă, aprecierea fenomenelor sociale, critica, joacă un rol deosebit. Copilul începe să fie tot mai mult preocupat de problemele moralei, ale personalității, de problemele relațiilor dintre individ și colectiv etc. La această vîrstă sînt foarte importante biografiile oamenilor mari, care pot fi pentru copii un stimulent în formarea caracterului lor. Tot de la această vîrstă copiii încep să se intereseze de lupta omului cu natura, de supunerea forțelor naturii. De aceea trebuie recomandate copiilor cărți de popularizare a științei și tehnicii în diverse domenii. Nu mai puțin importante sînt cărțile din domeniul științelor naturale, sau cărțile care descriu frumusețile și bogățiile patriei.

Dezvoltarea acestui capitol de îndrumare a lecturii copiilor va fi făcut în unul din numerele viitoare ale revistei.

PENTRU O RECOLTĂ BOGATĂ

CUM NE PREGĂTIM PENTRU CAMPANIA AGRICOLĂ DE VARĂ

PETRESCU GEORGETA
*bibliotecar șef al bibliotecii
raionale Buzău, reg. Ploești*

Activitatea bibliotecii raionale și a tuturor bibliotecilor din raionul Buzău este axată pe îndeplinirea sarcinilor politico-economice trasate de organele locale de partid și de stat, în munca de difuzare și popularizare a cărților. Documentele planului C.C. al P.M.R. din 26—28 noiembrie 1958, constituie pentru noi un îndreptar prețios în orientarea activității ce trebuie să desfășurăm în acest an și ale cărei obiective principale sînt: sprijinirea mării acțiuni ce se desfășoară în raionul nostru pentru transformarea socialistă a agriculturii și obținerea unei recolte cît mai îmbelșugate.

De aceea în centrul atenției colectivului bibliotecii raionale s-a situat cu precădere organizarea unei temeinice munci de îndrumare metodică a bibliotecilor satești, sprijinirea lor în campania agricolă.

În raionul Buzău, funcționează 9 biblioteci comunale, 64 biblioteci satești, 4 biblioteci ale colturilor roșii din g.a.c. și 9 case de citit. Numărul mare al acestor unități care trebuie îndrumate și controlate, cît și numeroasele probleme pe care le ridică munca cu cartea la sate, necesită o planificare serioasă a activității bibliotecii raionale, pentru a putea face față atît sarcinilor ce-i revin în cadrul orașului, cît și necesităților izvorîte din îndrumarea bibliotecilor din raion.

Îndrumarea metodică și controlarea pe teren a bibliotecilor din raion nu are un

caracter de campanie, ci constituie o preocupare permanentă de zi cu zi, dusă temeinic și în mod organizat în scopul îmbunătățirii continue a muncii cu cartea la sate. De aceea, în fiecare campanie agricolă, biblioteca raională Buzău își desfășoară activitatea în: una premergătoare, de pregătire a bibliotecarilor și a doua, de aplicare a metodelor pe specificul muncilor agricole respective.

Pentru a sprijini în condiții cît mai bune campania agricolă de vară, — care hotărăște soarta întregii recolte, — biblioteca raională și-a întocmit din timp un plan de deplasări de comun acord cu secția de învățămînt și cultură raională, și care vor fi efectuate în cursul lunilor iunie, iulie, august și septembrie, pentru a putea urmări felul cum muncesc bibliotecile din raion, în această perioadă.

De asemenea, încă din aprilie a.c. s-a alcătuit și un plan de muncă special, difuzat bibliotecilor comunale și la 40 biblioteci satești și care trasează concret, sarcinile care le au de îndeplinit în cursul campaniei agricole de vară și metodele de muncă cu cartea, specifice acestei perioade: intensificarea muncii de colportaj, cartea la locul de muncă al țăranilor muncitori, munca cu cartea și presa la arie, folosirea pe scară largă a agitației vizuale.

Deoarece, în raionul Buzău, pe lângă biblioteci cu activitate bună, conduse de cadre cu experiență și vechime în muncă,

funcționează și biblioteci cu cadre tinere, mai puțin pregătite, ne-am concentrat atenția îndeosebi către acesta din urmă, pentru îndrumarea și sprijinirea activității lor.

Încă din primăvară, s-au efectuat deplasări la bibliotecile comunale din Gherășeni, Scurtești, Smeeni, Pleșcoi, unde s-a constatat că activitatea lor se rezumă doar la împrumutul de cărți, în sediul bibliotecii, din care cauză numărul cititorilor din rândul țăranilor muncitori era destul de scăzut. Bibliotecarii respectivi așteptau ca cititorii să vină la bibliotecă și nu întreprindeau nici o acțiune de atragere a lor prin metode corespunzătoare.

În urma îndrumărilor practice date, activitatea acestor biblioteci s-a îmbunătățit simțitor. De pildă, la Gherășeni, s-au organizat 9 biblioteci de casă, s-a intensificat colportajul de cărți, astfel că numai în decurs de o lună, au fost înscrși 150 cititori noi, dintre care 85 țărani muncitori.

O grijă permanentă a bibliotecii noastre a fost ca în vederea campaniei agricole de vară să împrăștiăm fondurile bibliotecii lor din raion, cu cărți legate de muncile agricole în curs. O metodă folosită în acest scop sînt bibliotecile mobile pe care le trimitem cu regularitate la sate. În prezent 32 de biblioteci mobile sînt trimise pe teren, dintre care 9 la colțurile roșii. Din fondul de 22.000 de volume, cit dispune biblioteca noastră, am separat circa 4000 numai pentru fondul mobil.

În afară de cărți legate de transformarea socialistă a agriculturii cum sînt: **Ana Nucului** de Remus Luca, **Lența** de Francisc Munteanu, **Statutul întovărășirilor**, **Statutul G.A.C.-urilor** au fost trimise și cărți agrotehnice legate de întreținerea culturilor și campania de recoltare și treieris, precum și despre diferitele lucrări agricole ce se efectuează în timpul campaniei agricole de vară. Nu au fost omise nici cărți de literatură din colecția **Lectura**, **Meridiane**, **Știința învinge**, care să folosească la citirile în colectiv, prezentări etc.

Intrucît manifestările de masă sînt în proporție mai mică în timpul verii, deoarece țăranii muncitori sînt la cîmp de di-

mineața pînă seara, — pe baza îndrumărilor primite de la biblioteca regională Ploești, am inițiat organizarea pe plan raional a unor consfătuiri cu cititorii asupra cărții Cuscii de Al. I. Ghilia, ce se vor ține în lunile de vară la bibliotecile satești. În sprijinul acestor consfătuiri, s-a întocmit o scrisoare metodică, recomandînd bibliotecarilor respectivi mijloacele de popularizare a acestei cărți prin lecturi în grup organizate atît la locul de muncă al țăranimii muncitoare, cît și duminica, la sediul bibliotecii.

20 de volume din romanul lui Al. I. Ghilia au și fost difuzate la sate, urmînd ca pe parcurs să procurăm și restul exemplarelor necesare celorlalte biblioteci.

În planul de muncă al bibliotecii raionale Buzău mai figurează și organizarea în continuare a consfăturilor cu cititorii pe tema: **Cine se înscrie în colectivă, ciștigă**. Aceste consfătuiri s-au ținut în primăvară la bibliotecile comunale Cîndești, Lipia, Sudiți (Aliceni) cu rezultate frumoase. De aceea ne-am planificat pentru perioada de vară încă 5 asemenea consfătuiri în comunele: Pleșcoi, Scurtești, Cocluseanca, Boboc și Valea Teancului.

Bibliotecile din raion au fost îndrumate să se lărgească colectivele de muncă în timpul verii, folosind prilejul că în această perioadă elevii și studenții vin în vacanță acasă. Cu ajutorul colectivelor lărgite se va intensifica munca cu cartea, în special la arie. De asemenea se va organiza o susținută agitație vizuală a cărților prin întocmirea panourilor de cărți, vitrine, expoziții, care să atragă atenția cititorilor asupra cărților noi intrațe în bibliotecă și celor necesare muncii lor zilnice.

O altă metodă folosită de biblioteca raională pentru îndrumarea muncii cu cartea, sînt seminariile raionale. Cu bibliotecarii comunali, organizăm seminariile lunare la biblioteca raională. Pentru a generaliza cele mai bune metode folosite de bibliotecarii în campania lucrărilor agricole de vară, ne propunem ca în luna iunie seminarul lunar să se organizeze la biblioteca comunală din comuna Sudiți-Aliceni,

frunțașă pe raion. Deși mobilizarea bibliotecarilor sătești voluntari, într-o perioadă care coincide cu vacanța corpului didactic, va întâmpina unele greutăți, ne-am planificat totuși organizarea unui asemenea seminar la începutul lunii iunie, în vederea unei mai bune difuzări și popularizări a cărților în lunile de vară.

Practica ne arată că n-am izbutit să ținem totdeauna o legătură cu toate bibliotecile sătești din raion. La aceasta a contribuit pe de o parte depărtarea mare la care se află unele biblioteci — mijloace de locomoție anevoioase, colectivul restrâns al bibliotecii noastre —, pe de altă parte și slabul sprijin al unor bibliotecari sătești. Adresele, trimise prin secția de învățămînt și cultură, prin care ceream date despre activitatea lor, diferite materiale metodice și bibliografice, au rămas de multe ori fără răspuns.

În perioada lunilor de vară, colectivul bibliotecii raionale Buzău și-a luat angajamentul să intensifice munca de îndrumare metodică a bibliotecilor din raion, mobilizîndu-le și activizîndu-le la îndeplinirea cu succes a sarcinilor trasate de partid și guvern pe linia muncii cu cartea.

Un stimulent pentru activitatea noastră îl constituie și inițierea de către biblioteca regională Ploești, a unui concurs regional interbibliotecar, care are ca scop mărirea numărului de cititori în rîndul țăranilor muncitori, răspîndirea cărții de toate categoriile în cele mai îndepărtate sate.

Biblioteca noastră s-a încadrat cu entuziasm în această acțiune, hotărîită să ajute ca tot mai multe biblioteci din raionul Buzău să devină frunțașe în munca cu cartea.

UN BUN EXEMPLU ÎN POPULARIZAREA CĂRȚII AGROTEHNICE

Înființată în anul 1956, biblioteca sătească din comuna Girișul de Criș, regiunea Oradea, desfășoară o intensă activitate de răspîndire a cunoștințelor agrotehnice în rîndurile țăranilor muncitori. La aceasta a contribuit și ritmul rapid de cooperativizare a comunei.

În prezent în comuna Girișul de Criș se află două gospodării colective și șase întovărășiri agricole. Bibliotecara Pop Eugenia a apreciat în mod just că sporirea producției agricole la hectar nu este posibilă fără însușirea și aplicarea agrotehnicii înaintate de către toți lucrătorii din agricultură. De aceea unul din obiectivele centrale ale muncii bibliotecii îl constituie larga popularizare și difuzare a cărților agrotehnice printre colectivști și întovărășiți.

În afară de munca de îndrumare individuală pe care bibliotecara pune un accent deosebit, biblioteca sătească din Girișul de Criș desfășoară și o bogată activitate de masă, în care agitația vizuală este folosită cu multă eficacitate.

În sala de lectură, bibliotecara a amenajat o expoziție de cărți agrotehnice intitulată: Știința agrotehnică, — un aliat prețios al țăranului muncitor, pentru a smulge pămîntului recolte tot mai bogate. Aci sînt permanent expuse cărți și broșuri despre cultura plantelor specifice comunei, cum sînt inul, cînepa, floarea soarelui, sfecla de zahăr, varza, vița de vie etc., ce se cer a fi extinse pe suprafețe tot mai mari. Expoziția de cărți, prin tematica sa înnoită săptămînal, atrage atenția vizitatorilor asupra lucrărilor agricole ce urmează să se exe-

cute pe ogoarele comunei în perioada imediat următoare. Recent expoziția a fost amenajată pe tema: **Regulile agrotehnice de întreținere a culturilor aplicate la vreme asigură o recoltă sporită la hectar.**

Organizată în sprijinul executării la timp și în bune condițiuni a lucrărilor agricole de vară, expoziția a fost îmbogățită cu cărți care descriu metode aplicabile întreținerii culturilor în această perioadă, precum și cărți cu sfaturi despre recoltarea fără pierderi a unor plante. De asemenea un loc important în cadrul expoziției l-au ocupat broșurile despre însemnătatea desmiriștitului, lucrare agricolă ce trebuie executată imediat după seceriș.

Deosebit de eficace pentru popularizarea cărților agrotehnice au fost și listele bibliografice adnotate, pe care bibliotecara le-a întocmit în colaborare cu tehnicianul agricol al comunei. O astfel de listă, sugestiv intitulată: **Vrei să obții recolte sporite la hectar? Citește aceste cărți!** a cuprins titlurile cărților din bibliotecă despre cultura plantelor agricole locale. Afisate la sediul fiecărei unități agricole socialiste din comună, listele de cărți au stîrnit interesul președinților, socotitorilor, brigadierilor și fiecărui colectivist în parte, biblioteca sătească ajutîndu-i astfel să-și îmbogățească cunoștințele profesionale. De pildă, la gospodăria agricolă colectivă „Dr. Petru Groza” tov. Filip Gheorghe, președintele colectivei, a cerut bibliotecarei să înființeze la gospodărie o bibliotecă mobilă și să-i trimită materiale bibliografice pe teme ce frămîntă pe colectiviști. El a solicitat de exemplu cărți despre creșterea porcilor și a păsărilor, deoarece adunarea generală hotărîse dezvoltarea acestei ramuri a gospodăriei. Bibliotecara a întocmit cu sprijinul medicului veterinar o listă de recomandare pe tema: **Creșterea animalelor, izvor de belșug pentru g.a.c.** Pe marginea acestei liste, președintele gospodăriei a organizat o expunere bibliografică care a contribuit la o largă circulație a acestor cărți. Studiind cărțile recomandate, colectiviști ca Pogan Alexandru, Pop Vasile, Emeric Iacob, și-au însușit numeroase cunoștințe, ocupîndu-se

mai competent de îngrijirea animalelor gospodăriei.

În sala de împrumut a bibliotecii la dispoziția cititorilor stau cataloagele alfabetice și sistematice, precum și fișierul tematic **Să ne însușim problemele agriculturii noi.** În afară de cărți, fișierul recomandă și articole mai importante apărute în ziare și reviste despre dezvoltarea sectorului agricol, în lumina sarcinilor tratate de plenara C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958.

Fișierul este folosit de cadrele de conducere ale g.a.c.-urilor din comună, de către cititorii bibliotecii și îndeosebi de membrii cercului agrotehnic. Ei au astfel la îndemînă un bogat material informativ despre experiența altor unități socialiste agricole din diferite regiuni ale țării și pe care-l folosesc pentru consolidarea g.a.c.-urilor locale. În fișier sînt cuprinse și câteva articole apărute în ziarul regional despre munca unităților socialiste agricole din comuna Girișul de Criș.

În sala de lectură, cititorii au la îndemînă ziare și reviste pentru consultare. Tot aici cititorii cercetează cu mult interes **Calendarul fărânimii muncitoare** pe anul 1959, care cuprinde sfaturi deosebit de prețioase.

Un alt mijloc bun în popularizarea cărților agrotehnice, folosit de biblioteca din comuna Girișul de Criș, este emisiunea stației de radio-amplificare locală. Săptămînal, se transmit aici recenzii de cărți și expuneri bibliografice pe teme agrotehnice, legate de stadiul lucrărilor agricole în desfășurare. Alegerea temelor și a cărților pentru expunerea bibliografică precum și întocmirea însăși a textului se face de către bibliotecară în colaborare cu tov. Ruge Gavril, tehnicianul agricol al comunei și tov. Cozac Petru, inginer agronom la G.A.S. din comună. S-au difuzat astfel, recenziile cărților: **Cum să păstrăm apa în pămînt**, de Stănculescu I., **Omida de cîmp și combaterea ei**, de Manolache C., **Folosiți orice pămînt pentru vița de vie**, etc., precum și expuneri bibliografice pe teme ca: **Metode agrotehnice noi pentru semănatul culturilor de primăvară**, **Cultivarea legumelor și rolul lor în alimentație**, pe care cititorii

le-au împrumutat apoi de la bibliotecă, socotindu-le utile în muncile de la cîmp.

Datorită muncii susținute a bibliotecareii pentru popularizarea cărții agrotehnice interesul cititorilor a crescut simțitor. Pentru mulți țărani muncitori din comună frecvența la bibliotecă a devenit o necesitate; ei vin să citească ziare și reviste agricole, să împrumute pentru acasă cărți agrotehnice legate de muncile la zi. Numărul cititorilor maturi care au frecventat biblioteca în primul trimestru al acestui an a trecut de 600, înregistrînd peste 4000 cărți citite, multe din ele agrotehnice. Țărani muncitori ca, Silaghi Ion, Sava Ion, Kardaș Teodor ș.a. au citit fiecare în această perioadă mai mult de 9 cărți agrotehnice, fiecare.

O altă formă interesantă pe care biblioteca din comuna Girișul de Criș o folosește în răspîndirea cunoștințelor agrotehnice, sînt consfăturile pe teme organizate în sala de lectură, cu un număr restrîns de cititori. Astfel de acțiuni răspund dorinței unor țărani muncitori de a fi ajutați să înțeleagă mai bine cărțile citite, să-și însușească temeinic și corect metodele noi, să vadă clar foloasele aplicării lor față de practicile agricole învechite. De obicei aceste consfătuiri se programează din vreme, anunțîndu-se tema și se invită agronomul comunei, a cărui participare de fiecare dată s-a dovedit binevenită. De pildă la ultima consfătuire pe tema: **Cum putem obține recolte bogate de porumb la**

care au participat 24 de cititori, colectiviști și întovărășiți, s-a dezbătut cu precădere rolul prașilei pentru creșterea plantei. Participanții la discuții ca: Pek Gheorghe, Goina Andrei, citind fragmente din cartea **Sfaturi agricole** pe care o studiasse de curînd, au relevat însemnătatea prașilei în obținerea unei producții sporite de porumb la hectar.

Astfel de consfătuiri au avut loc și pe teme zootehnice. Astfel, consfătuirea **Îngrijirea vițelilor**, organizată la propunerea țăranului muncitor Sava Ion, a stîrnit vii discuții cu privire la rolul alăptatului metodic în creșterea vițelilor. Cu acest prilej s-a combătut tendința unor țărani muncitori de a se scurta perioada de alăptare a vițelilor și care practic, duce la creșterea unor animale slab dezvoltate.

Dat fiind bunele rezultate obținute prin asemenea consfătuiri și interesul crescînd al cititorilor pentru discuția colectivă a problemelor agricole, este necesar ca biblioteca din comuna Girișul de Criș să extindă organizarea lor pe întreaga comună, folosind pentru aceasta sala cîminului cultural.

Consfăturile au contribuit nemijlocit la dezbaterile mai largă a problemelor ridicate, la extinderea și generalizarea celor mai bune metode. Iar biblioteca din comuna Girișul de Criș și-a întărit prestigiul în rîndurile cititorilor, activitatea ei fiind astfel un bun exemplu demn de urmat și pentru alte biblioteci satești.

In cinstea zilei de 23 August

Sub steagul partidului

Un album tematic

Printre metodele pe care le recomandăm bibliotecarilor pentru a înfățișa cititorilor materialele ce scot în evidență însemnătatea actului istoric de la 23 August, se numără și albumul tematic.

Asemenea albume, inițiate de obicei, cu prilejul unor comemorări, aniversări, se alcătuiesc în multe din bibliotecile noastre și ele dau bune rezultate în îndrumarea lecturii celor care le consultă. Albumul tematic **Sub steagul partidului**, — pentru a căutarea căruia bibliotecarii vor găsi în cele ce urmează îndrumările necesare — poate fi confecționat de orice bibliotecă. Trebuie însă ca bibliotecarii, ajutați de colectivele voluntare, în deosebi de cititori talentați la desen și care scriu frumos, să procure materialul necesar, îngrijindu-se a da albumului, un aspect cât mai atrăgător.

Albumul propus de noi bibliotecarilor va purta pe copertă titlul: **Sub steagul partidului**. Pe contrapagină sau pe pagina următoare se vor scrie îngrijit capitolele componente: 1) P.C.R. — organizatorul și conducătorul luptei pentru răsturnarea dictaturii fasciste antonesciene și întoarcerea armelor împotriva cotropitorilor hitleriști; 2) Făurim o puternică industrie socialistă; 3) G.A.C. — calea spre bunăstare a țărânimii muncitoare; 4) Ridicarea nivelului de viață, material și cultural al celor ce muncesc — obiectiv central al partidului;

5) Regiunea noastră în anii puterii populare.

Pentru ilustrarea fiecărei teme, sugerăm bibliotecarilor ca materialele indicate să fie reproduse (fotografie sau desen), reproducerea fiind însoțită de o scurtă adnotare care să facă cunoscut cititorilor conținutul materialului respectiv. Să luăm un exemplu:

La capitolul al 3-lea va figura printre altele cartea lui V. Buduru, **Insemnări dintr-un raion colectivizat**. După ce coperta cărții a fost fotografiată sau redesenată, bibliotecarii o vor pune în paginile albumului consacrate temei respective și vor insera alături următoarea adnotare: „Broșura cuprinde însemnări despre viața nouă, despre munca, preocupările și realizările colectivizatorilor din raionul Negru Vodă, regiunea Constanța, prima regiune complet colectivizată“.

Capitolele albumului vor putea fi îmbogățite cu unele articole din ziare și reviste, precum și cu diferite grafice. În această privință recomandăm bibliotecarilor folosirea **Anuarului statistic al R.P.R. 1958**.

Titlul primului capitol al albumului va fi însoțit de următorul citat: „Astăzi ne amintim cu un sentiment de emoție și îndreptățită bucurie de mărețele evenimente din august 1944. Ofensiva victorioasă a Armatei Sovietice eliberatoare, lovitura zdrobitoare pe care a dat-o trupelor germano-fasciste din zona Iași — Chișinău, au creiat pozițiile favorabile pentru punerea în aplicare a planului de acțiune elaborat de Partidul Comunist Român în vederea răsturnării dictaturii fasciste“, Gheorghe Gheorghiu-Dej. Cuvîntare la a 10-a aniversare a eliberării Romîniei.

Pentru ilustrarea acestui capitol în album, va fi pusă lucrarea **Victoria insurec-**

ției populare de la 23 August 1944 organizată și condusă de P.C.R. în condițiile înaintării Armatei Sovietice eliberatoare pe teritoriul României. Lupta maselor populare conduse de P.C.R. pentru instaurarea regimului democrat popular. 6 Martie 1945, precum și diferite documente care se găsesc în volumul Documente din istoria Partidului Comunist din România, ediția a 2-a, care înfățișează lupta consecventă a P.C.R. pentru mobilizarea maselor în vederea răsturnării dictaturii fasciste antonesciene, pentru ieșirea României din războiul anti-sovietic și întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste.

La cel de al doilea capitol, titlul va fi însoțit de următorul citat: „Partidul nostru, călăuzindu-se de experiența Uniunii Sovietice în opera de construire a socialismului, experiența verificată de celelalte țări din lagărul socialist, ca și din propria noastră experiență, aplică în mod consecvent politica leninistă de industrializare, bazată pe dezvoltarea cu precădere a industriei grele și în primul rând a industriei constructoare de mașini“, Gheorghe Gheorghiu-Dej. Expunere făcută la ședința plenară a C.C. al P.M.R. din 26—28 noiembrie 1958.

Urmează apoi aranjarea lucrărilor legate de această temă cum ar fi: M. Florescu — Avântul industriei chimice, Industria grea — baza dezvoltării întregii economii naționale; I. Purcaru: Calitatea producției — onoarea fabricii; Mai mult, mai ieftin, mai bun. (Intrebări și răspunsuri privind productivitatea muncii și prețul de cost). Alături de lucrări cu caracter politic și social se vor include și lucrări literare legate de temă. Astfel vor fi menționate romanele Oțel și piine de Ion Călugăru, La cea mai înaltă tensiune de Nagy Istvan, În orașul de pe Mureș de Fr. Munteanu, ș.a.

Capitolul următor: G.A.C. — calea spre bunăstare a țărănimii muncitoare va avea următorul citat: „Făurirea unei agriculturi înaintate, a unui belșug de produse agricole și a unui înalt nivel de trai pentru oamenii muncii de la orașe și sate este posibilă numai pe calea transformării so-

cialiste a agriculturii. De aceea, partidul sfătuiește pe țărani muncitori cu gospodării individuale să urmeze exemplul sutorilor de mii de familii țărănești care s-au convins că locul lor este în rîndurile unităților agricole cooperatiste“, Gheorghe Gheorghiu-Dej. Pentru consolidarea și dezvoltarea sectorului socialist al agriculturii, pentru sporirea producției agricole.

Printre lucrările pe care le recomandăm bibliotecarilor să le includă în cadrul acestui capitol amintim: Gheorghe Gheorghiu-Dej: Pentru consolidarea și dezvoltarea sectorului socialist al agriculturii, pentru sporirea producției agricole; Să cunoaștem politica partidului la sate; N. Barbu: Gospodăria agricolă colectivă „Olga Bancic“; T. Marian: Peste 2.500.000 lei venit anual la gospodăria agricolă colectivă „11 iunie“ din Hălchiu; I. Marin și L. Stan: Gospodăria agricolă colectivă „Victoria“ din Lenaheim; Marin Preda: Desfășurarea și Ferestre întunecate; Fr. Munteanu: A venit un om și Lența ș.a.

Penultimul capitol Ridicarea nivelului de viață material și cultural al celor ce muncesc — obiectiv central al partidului va avea ca titlu: „Rezultatele obținute în toate ramurile de activitate economică și social-culturală sînt ilustrarea justeții politicii partidului al cărei scop este satisfacerea în măsură crescîndă a nevoilor oamenilor muncii, ridicarea continuă a nivelului de trai material și cultural al celor ce muncesc“, Gheorghe Gheorghiu-Dej. Expunere făcută la ședința plenară a C.C. al P.M.R. din 26—28 noiembrie 1958.

Capitolul va fi ilustrat prin includerea lucrărilor: Gheorghe Gheorghiu-Dej: Pentru înflorirea patriei și bunăstarea poporului, pentru pace, pentru socialism; P. Mureșan: Ocrotirea sănătății în Republica Populară Română; Pe calea înfloririi științei și artei; Sfaturile populare gospodăresc orașele și satele patriei noastre, etc.

Ultimul capitol va fi dedicat realizărilor dobîndite în regiunile respective în anii regimului democrat-popular.

Bibliotecarii au la dispoziție în această direcție, în primul rînd, lucrările tipărite

pe plan local. Aproape în toate regiunile țării a fost elaborat cu diverse ocazii (alegeri, sărbătoriri, aniversări, etc.) un bogat material documentar care se încadrează în tema capitolului de față. În afara acestor lucrări, ca de pildă: **Regiunea Cluj în anii puterii populare, Regiunea Ploești în anii de democrație populară, Din experiența întovăririlor fruntașe din regiunea Ploești, Străbătind regiunea București, Din realizările regimului democrat-popular în regiunea Galați, ș.a., biblio-**

tecarii vor include și articole din presa locală care zugrăvesc succesele înregistrate în dezvoltarea economică și culturală a regiunii.

Bibliotecarii raionali și de la sate — dacă dispun de material suficient — vor putea schimba tema capitolului în **Raionul, comuna sau satul nostru în anii puterii populare**. La fel și bibliotecarii sindicali vor putea alcătui acest capitol pe tema **Uzina noastră**.

PUTEM ÎMBUNĂTĂȚI ÎNDRUMAREA INDIVIDUALĂ A LECTURII CITITORILOR

Una din problemele mult discutate ale activității bibliotecilor este cea a îndrumării cititorilor spre o lectură multilaterală, corespunzătoare intereselor și cerințelor lor.

În cele ce urmează vom discuta unele aspecte ale îndrumării lecturii, căutând astfel să supunem spre discuția masei de bibliotecari, în special a bibliotecarilor regionali și raionali, câteva metode pe care le socotim mai potrivite pentru îmbunătățirea acestei laturi esențiale a muncii cu cartea.

Cel ce pășește pragul unei biblioteci are de multe ori prilejul să vadă un aspect caracteristic timpurilor noi pe care le trăim: cititori stînd la rînd pentru împrumutul unei cărți.

Pentru a deservi mai repede pe cititori, bibliotecarul se transformă, de cele mai multe ori, într-un funcționar care minuieste cu mai multă sau mai puțină rapiditate cărțile de la raft la cititor.

Unii bibliotecari, mergînd pe linia cea mai simplă, afirmă că dacă nu au posibilitatea unor discuții individuale cu cititorii, nici vorbă nu poate fi de îndrumarea lecturii.

Fără îndoială, este adevărat că discuția individuală stă la baza cunoașterii profun-

de a fiecărui cititor. La fel de adevărat este că în orele de aglomerație, acest lucru nu se poate face fără pericolul creerii unor nemulțumiri în rîndul cititorilor, nevoiți să piardă prea mult timp așteptînd la rînd.

Lucrurile nu stau însă așa. După cum reușita oricărei acțiuni de masă necesită o pregătire minuțioasă, tot așa și îndrumarea lecturii cere o muncă prealabilă care să nu se rezume numai la orele de împrumut, și care să țină seama de elementele cu care se lucrează: cititorul și cartea.

Se vorbește mult de tactul pedagogic al bibliotecarului. Să nu uităm că prin fața bibliotecarilor se perindă mase de cititori, fiecare cu preferințele și nevoile lui. Există

cititori vechi formați, după cum sînt și din acei care iau pentru prima oară contact cu cartea. Cunoașterea cititorului, încît să poți da fiecăruia răspunsul cuvenit la variatele probleme ce le ridică, cere eforturi deosebite din partea bibliotecarilor, în special a celor din secțiile de împrumut. Luarea unor măsuri corespunzătoare va ușura această muncă, permițînd ca îndrumarea lecturii să se facă oricînd și cu eficacitate.

Discuția individuală cu cititorii trebuie să se bucure și mai departe de toată atenția bibliotecarilor. Atunci cînd frecvența este redusă, de obicei dimineața, bibliotecarii nu trebuie să piardă prilejul de a sta de vorbă pe îndelete cu cititorii. În obișnuința bibliotecarilor trebuie să intre în mod deosebit discuțiile cu cititorii care vin pentru prima oară la bibliotecă și care au nevoie de mai mult ajutor în organizarea lecturii.

Dar nu întotdeauna condițiile de muncă permit discuțiile individuale. Semnalăm în această direcție inițiativa secției de împrumut a bibliotecii regionale din Ploiești, care, în dorința de a cunoaște mai îndeaproape cerințele cititorilor organizează consultații în fiecare duminică dimineața. Deși sînt abia la început, consultațiile se dovedesc o metodă bună, oferind bibliotecarilor posibilitatea de a orienta lectura cititorului pe măsura preferințelor lui. Eventual, pe această cale sau pe oricare alta o socotesc mai nimerită, bibliotecarii trebuie să-și înscrie în planurile de muncă, cuprinderea într-o perioadă a unui anumit număr de cititori, pentru studierea intereselor fiecăruia. În felul acesta în decursul unei perioade de timp, bibliotecarul ajunge să poată cunoaște temeinic o bună parte din cititorii.

Îndrumarea lecturii s-ar ușura dacă s-ar încetățeni în biblioteci, analiza periodică a fișelor cititorilor, cu scopul de a descoperi laturile slabe ale muncii și pentru a putea interveni cu hotărîre acolo unde este cazul. Constatările făcute cu acest prilej trebuie consemnate pe dosul fișelor la rubrica „Observațiile bibliotecarului”. Avînd în față observațiile făcute, fie în urma discuțiilor individuale purtate, fie pe baza analizei fi-

șei, bibliotecarul va putea recomanda mai ușor cartea corespunzătoare.

O altă metodă care ajută la îmbunătățirea muncii de îndrumare a lecturii, constă în împărțirea atribuțiilor colectivului secției de împrumut, în sensul aprofundării de fiecare lucrător al secției a intereselor unei anumite categorii de cititori. În felul acesta cititorii care solicită îndrumări, va fi îndreptat către lucrătorul respectiv, care-i va putea acorda un sfat competent, o îndrumare judicioasă către cartea ce-l interesează.

Nu poți îndruma cititorii fără o cunoaștere temeinică a fondului de cărți al bibliotecii. În această privință, întîlnim încă deficiențe serioase în activitatea bibliotecilor. Se întîmplă ca în unele biblioteci cititorii să plece fără să împrumute o carte, deoarece bibliotecarul, necunoscînd fondul de cărți, nu a știut să găsească o carte potrivită.

Desigur nu se poate impune bibliotecarilor să citească toate cărțile noi, achiziționate, acest lucru fiind practic imposibil. Dar prin intermediul recenziilor apărute în ziare și reviste, prin organizarea regulată în cadrul colectivului bibliotecii a prezentărilor bibliografice a cărților noi achiziționate, — așa cum se și procedează în multe locuri, — bibliotecarii pot cunoaște conținutul cărților. Defalcarea atribuțiilor lucrătorilor secțiilor de împrumut, contribuie la atingerea acestui țel.

Dar cele discutate pînă acum nu epuizează întreaga gamă de posibilități, care stă la îndemîna bibliotecarilor în vederea îmbunătățirii îndrumării lecturii.

În numărul trecut al revistei noastre a apărut articolul **Popularizarea cunoștințelor bibliografice**, care sublinia importanța acestei acțiuni în îndrumarea lecturii cititorilor, indicînd totodată și metodele ce trebuie folosite. Trebuie arătat că bibliotecarii se preocupă prea puțin de dezvoltarea gustului pentru bibliografie în rîndul cititorilor. În multe biblioteci, cititorii nu sînt obișnuiți să consulte cataloagele, diferite bi-

bliografii, ceea ce îngreunează mult munca bibliotecarului. Uneori cataloagele nu sînt folosite de cititori așa cum se întîmplă de pildă la biblioteca regională Oradea, deoarece nu sînt ținute la zi, micșorîndu-se astfel rolul lor de informare și îndrumare pentru cei care le consultă.

Pentru toți bibliotecarii trebuie să fie clar că deprinderea cititorului de a folosi izvoarele bibliografice, de a urmări în mod sistematic apariția materialelor bibliografice în domeniul ce-l interesează, de a alege singur cărțile, eliberează pe bibliotecar de sarcina de a da îndrumări, ducînd la o deservire mai operativă și totodată mai competentă.

Îndrumarea lecturii cititorilor nu constituie o sarcină exclusivă a lucrătorilor secției de împrumut. Aportul celorlalți membri ai colectivului bibliotecii poate fi deosebit de prețios pentru ridicarea acestei munci la un nivel mai înalt.

Popularizarea cunoștințelor bibliografice trebuie să fie obiectul preocupării deosebite a bibliografului. Un alt prilej de bogate învățăminte pentru bibliografi ar fi legătura permanentă cu masele de cititori, obținută și pe calea participării directe la munca de împrumut. Astfel bibliograful poate discuta mai îndeaproape cu cititorii, să afle temele care prezintă interes pentru masele de cititori, să verifice în ce măsură bibliografiile alcătuite sînt folosite și ajută cititorilor. Totodată pe baza celor observate în procesul muncii, bibliograful poate alcătui o serie de planuri de lectură corespunzătoare unor categorii de cititori.

Întregul colectiv poate și trebuie să acorde ajutor la organizarea unor acțiuni care să trezească interesul cititorilor spre anumite cărți. Expozițiile de cărți, — organizate cu regularitate, nu numai cu prilejul unor aniversări, comemorări, — vitrinele, inițierea pe o scară tot mai largă a expunerilor bibliografice, etc. sînt mijloace, care pot contribui cu succes la o mai bună îndrumare a lecturii.

O altă problemă care suscită de multe ori nemulțumirile cititorilor, avînd repercusiuni în îndrumarea lecturii și la soluționarea căreia poate contribui întregul co-

lectiv al bibliotecii, este organizarea muncii.

În unele biblioteci, fie dintr-o proastă organizare a muncii, fie din lipsa unui personal suficient, se întîmplă adesea ca în timpul orelor de aglomerație, secția de împrumut să fie deservită numai de unul sau doi lucrători. Conducerile bibliotecilor ar trebui să se ocupe mai mult de această problemă căutînd să repartizeze astfel lucrătorii bibliotecii, încît secția de împrumut să fie întărită la nevoie cu cadre competente, capabile să ducă această muncă.

Așa cum arătam la începutul articolului, îndrumarea lecturii cititorilor formează obiectul preocupării bibliotecarilor noștri. S-au scris nenumărate articole, s-a discutat în toate consfăturile cu bibliotecarii, însă nici pînă astăzi bibliotecarii nu au la îndemînă un material teoretic mai amplu sau care să generalizeze experiența frunțasă în acest domeniu. Credem că Biblioteca centrală de Stat ar trebui să suplimenteze acest gol resimțit de masele de bibliotecari prin editarea unei asemenea lucrări. De asemenea sugerăm Bibliotecii centrale de Stat să studieze posibilitatea editării unor bibliografii care să se adreseze direct cititorilor. Procedul acesta aplicat în Uniunea Sovietică, dă rezultate minunate ușurînd munca de îndrumare a lecturii.

Bazați pe cunoașterea realităților existente, pe marile posibilități ce stau la îndemîna bibliotecarilor și care nu sînt încă folosite, putem afirma cu toată certitudinea că există toate premisele pentru desfășurarea unei activități calitativ superioare de îndrumare a lecturii, pentru formarea unor cititori, cu o lectură multilaterală, bine orientată în alegerea cărților.

Așteptăm ca bibliotecarii să-și spună cuvîntul lor în această importantă problemă. Discuțiile creatoare care vor fi purtate, vor scoate la lumină inițiative bune, ajutînd astfel la găsirea celor mai bune căi care să fie adoptate în munca de zi de zi a bibliotecilor noastre, pentru o mai bună îndrumare a lecturii cititorilor.

BIBLIOTECI

Sindicale

CARTEA TEHNICĂ ȘI DE PRODUCȚIE LA LOCUL DE MUNCĂ

În cadrul diferitelor secții ale cooperativei meșteșugărești din orașul Oradea, funcționează o bogată rețea de biblioteci mobile. În afară de cărți cu conținut politico-social și de literatură, fiecare cooperativă este înzestrată și cu numeroase cărți tehnice și de producție care contribuie la îmbogățirea cunoștințelor profesionale a membrilor cooperatori, la continuarea ridicării nivelului lor tehnic. În primul trimestru al acestui an, cele 18 biblioteci mobile au înscris 1903 cititori cu un număr de 8255 volume citite, dintre care multe cărți tehnice și de producție.

La buna organizare a bibliotecilor mobile a contribuit vicepreședintele fiecărei cooperative, care răspunde de munca culturală pe unitate. Ei s-au îngrijit de recomandarea unor bibliotecari cu dragoste de carte, de mobilizarea tuturor inginerilor și tehnicienilor din unitățile respective la reușita acțiunilor de masă inițiate de bibliotecile mobile pentru popularizarea și difuzarea cărților tehnice, legate de specificul de producție al fiecărei secții.

*

Biblioteca mobilă a cooperativei „Electro-metal“ a obținut bune rezultate în ce privește răspândirea cărții tehnice. Lucrând în cooperativă, tov. Korozsi Alexandru, responsabilul voluntar al bibliotecii, se află în permanență printre muncitori, cunoaște cerințele producției și specificul fiecărei pro-

fesii, știe ce carte anume trebuie să recomande de pildă, unui electrician, unui strungar ori unui lăcătuș. Printre cei 261 cititori care citește și studiază cu regularitate cartea tehnică se numără tovarăși ca: Ercey Alexandru, electrician-bobinator; Keresteș Ladislau, Sebeș Ladislau, inovatori și fruntași în producție.

Biblioteca mobilă a cooperativei „Lemnul“ popularizează în fiecare atelier cartea tehnică și de producție cu ajutorul panourilor „Să citim cărți“. Pe placaje de 1 1/2 m., bibliotecărilor Cuc Ion expune, în mod artistic, coperte de cărți și afișează lista acelor titluri de cărți din bibliotecă legate de problemele de producție din atelierul respectiv. Pentru o mai bună orientare asupra conținutului, cărțile sînt adnotate de bibliotecar împreună cu tehnicianul secției, subliniindu-se problemele cele mai importante ce interesează pe lucrători. Muncitori ca Vagsz Ion, David Lotte, Gaspar Varga, după ce cercetează panoul de cărți, merg între orele 14—15 la sediul bibliotecii mobile și împrumută cărți profesionale. Pe frezorul Alexandru Ercey, cărțile tehnice studiate la bibliotecă, l-au ajutat în realizarea unor inovații în producție.

Rezultate îmbucurătoare au obținut și bibliotecile mobile de la cooperativa „Zorile Roșii“, „Cotex“, „Instalații“. Demnă de remarcat este preocuparea tov. Kiss Ștefan, președintele cooperativei „I. Minski“ care acordă o deosebită atenție muncii cu cartea tehnică, factor hotărîtor în ridicarea nivelului profesional al muncitorilor, de care depinde în cea mai mare parte îmbunătățirea procesului de producție.

Pentru stimularea activității cu cartea în secții, biblioteca centrală a cooperativelor meșteșugărești din Oradea a inițiat o întrecere. Organizată în cinstea zilei de 23 August, întrecerea a cuprins toate bibliotecile mobile, care s-au angajat să lupte, printre altele, pentru mărirea numărului de cititori și a cărților tehnice și de producție citite, organizarea de manifestări de masă de calitate pe secții (recenzii de cărți tehnice, consfătuiri cu cititorii pe probleme de producție etc.).

Întrecerea se va încheia prin acordarea de premii în bani tuturor bibliotecarilor merituoși.

PRINCIPALA PREOCUPARE

Popularizarea cărților tehnice în sprijinul producției este unul din obiectivele de seamă ale activității bibliotecilor din sectorul construcțiilor. Atât la biblioteca centrală a clubului „Constructorul” din București, cât și la cele 14 întreprinderi și instituții afiliate, cartea tehnică se află în centrul preocupărilor.

Formele de popularizare a cărții tehnice, legată de producție, folosesc vitrina, colțul „Cărți tehnice”, recenzia și conferința.

Vom arăta, în cele ce urmează, cum se duce această muncă la biblioteca clubului „Constructorul” și apoi la cea a Trustului 1 Construcții.

Activitatea bibliotecii și în special munca cu cartea tehnică în sprijinul producției figurează în mod regulat în planul de muncă al clubului. Acțiunile inițiate sînt popularizate în afișul lunar al clubului, la rubricile: Propaganda tehnică, Citiți și popularizați cartea, Acțiuni la căminele muncitorești și șantiere. Acest afiș se expune atât la club, cât și pe șantiere, în instituțiile și întreprinderile ce le deservește, ca de pildă: Atelierele 9 Mai, Trustul 1 Construcții, I.P.C.I, Întreprinderea ateliere și reparații auto, fabrica „Cimentul”, Întreprinderea 3 izolații, I.P.R.O.F.I.L., etc.

Pentru ca recenziile de cărți și conferințele să fie la un nivel corespunzător, biblioteca clubului „Constructorul” și-a asociat colaborarea Centrului de documentare tehnică și a I.C.M.L. Cadre cu înaltă calificare profesională prezintă și dezbate metode înaintate în construcții, ajutînd astfel marea masă a muncitorilor de pe șantiere să le însușească, să-și îndeplinească angajamentele luate, prin ridicarea continuă a calificării profesionale.

De la începutul anului acesta, s-au ținut la clubul „Constructorul” următoarele conferințe: Cartea tehnică în sprijinul producției; Despre cărțile tehnice noi apărute pentru constructori; Metode și materiale noi în construcții, etc. Conferințele au fost susținute de arh. Manu I. și ing. Constantinescu N., care au dezbătut în fața muncitorilor și elevilor școlii de maiștri constructori, problemele ridicate în cărțile respective. Biblioteca a popularizat la rîndul ei titlurile de cărți, la care se refereau conferințele, expunîndu-le în vitrina din holul clubului.

O altă metodă folosită de bibliotecă este recenzia, ținută la locul de muncă, pe șantier, urmată de o manifestare artistică. În felul acesta acțiunea capătă un dublu aspect educativ-instructiv și distractiv. Astfel recenzia cărții *Timp înainte* de V. Kataev a avut loc pe șantierul uzinei „Grigore Preoteasa”, după care a urmat spectacolul dat de brigada artistică de agitație a Trustului 1 Construcții. Am sugera aici bibliotecii clubului „Constructorul”, folosirea mai frecventă la recenzii a cărții tehnice. Desigur, sînt utile numeroasele recenzii despre cărțile de literatură — organizate în colaborare cu editurile „Cartea Rusă” și „E.S.P.L.A.” — dar în aceeași măsură trebuie îmbrățișată și cartea tehnică.

Biblioteca clubului „Constructorul” desfășoară în general o susținută activitate cu cartea. Are 20 de biblioteci mobile pe șantiere și un fond de 17.203 cărți și 5000 broșuri, cu 1500 de cititori înscriși în primul trimestru al anului acesta. Fondurile alocate pentru achiziționările de cărți noi sînt însă mai mici decît anul trecut, ceea ce restrînge în bună măsură posibilitățile de a fi

la curent cu achiziționarea cărților cerute de cititori.

Biblioteca Trustului 1 Construcții este alcătuită din 2500 de volume tehnice, de specialitate, din care multe din ele sînt unicate.

În popularizarea cărții tehnice în rîndul muncitorilor constructori sînt folosite vitrinele de cărți și recenziile.

Vitrine de popularizare a cărții tehnice se află atît la sediul Trustului 1 Construcții, cit și pe șantierele „Dacia”, „Grigore Preoteasa”, „Trust”, etc. În aceste vitrine sînt expuse cărți în ajutorul constructorilor, ca: **Vacumarea betonului**, **Utilizarea plăcilor fibro-lemnoase** de Titus Orădeanu, **Ateliere de șantier** în construcții de I. Bivolaru, **Izolarea construcțiilor cu materiale bituminoase** etc. De asemenea, biblioteca difuzează muncitorilor și tehnicienilor de pe șantier, publicațiile periodice de specialitate și îndrumările tehnice, trimise de A.S.I.T. și I.D.T. Biblioteca folosește cu succes consultațiile tehnice, date de un colectiv de ingineri care ajută pe muncitori în lămurirea problemelor ce-i frămîntă.

De asemenea, biblioteca Trustului 1 Construcții a organizat recenzia cărții **Betonul armat — Construcții industriale** de Hanga Mihail, la care au luat parte muncitorii și tehnicienii de pe șantier.

Întreagă această muncă, dusă cu metode variate, s-a răsfrînt cu bune rezultate în producție. Frunțașii la citit sînt și frunțași în muncă, de exemplu: electricianul Păcuraru Ion, tehnicianul Hranovski Gh., inginerii Cazimir V., Mirică I., Cristev Horia și alții. Tot din rîndul frunțașilor la citit au apărut și inovatorii. Cu ajutorul cărții tehnice, ei au propus modificări și soluții constructive sau dispozitive noi cu importante rezultate tehnice și economii.

Printre inovatorii — cititori frunțași ai cărților tehnice — întîlnim pe: muncitorul dulgher Cornei Ion, care a elaborat un dispozitiv de calibrat benzi la betoane pre-comprimate; șoferul Voltman Dezideriu, întodele, însă, diferă și o dată cu ele și rezultatele obținute.

Frunțași în citirea cărților tehnice aflăm și la Institutul de construcții: dulgherii Lazarina Nicolae, Magoi Constantin, electricianul Dudoș Paul, maistrul Alexandrescu Iulian, etc.

Iată expuse în cîteva cuvinte roadele unei munci chibzuite și cu tragere de inimă, duse cu cartea, — oglindă vie a lozincii: Cartea tehnică ne ajută să producem mai mult, mai bine și mai economic.

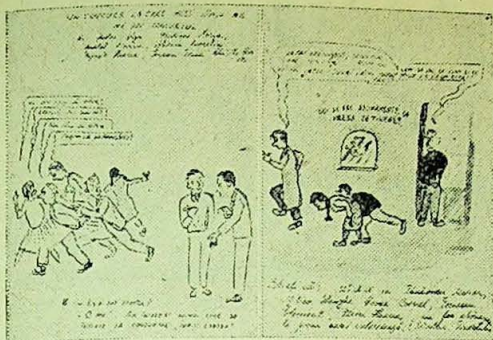
GAZETA DE PERETE AJUTOR ÎN MUNCA BIBLIOTECII

Gazeta de perete este un minunat mijloc de popularizare a activității bibliotecii, de stimulare a gustului de citit. Avînd la îndemînă forme grafice atrăgătoare în exprimare — articolul, epigrama, caricatura, poezia, — ea poate ajuta la popularizarea inițiativelor bune în munca cu cartea, poate combate deprinderile urite sau nepăsarea față de citit a unora, poate evidenția și contribui la semnalarea și generalizarea experienței frunțașilor. Aceste adevăruri rămîn valabile pentru orice gazetă de perete, indiferent de locul unde se află ea, într-o întreprindere sau instituție, la o gospodărie agricolă colectivă sau cîmin cultural.

Oglindă vie a locului de muncă, reflectînd de pe poziții combative viața unității respective, gazeta de perete nu poate ocoli aspectele muncii cu cartea. Practica ne arată că aproape majoritatea gazetelor de perete nu ignoră acest adevăr.

Ceea ce vrem să arătăm în rîndurile de față este cum se reflectă în unele gazete de perete munca cu cartea, formele pe care le folosesc și implicit interesul care stă la baza unei atari popularizări.

Am ales pentru aceasta trei gazete de perete ale unor întreprinderi industriale din Capitală. La toate trei, gazeta de perete sprijină activitatea bibliotecii sindicale. Metodele, însă, diferă și o dată cu ele și rezultatele obținute.

- 1) *Combaterea dezinteresului față de concursul „Iubiți cartea”.*
- 2) *Satirizarea celor ce nu se abonează la presa pentru tineret.*

Biblioteca sindicală a uzinelor „Mao Tze-dun“ numără 16.000 de volume cu 1400 de cititori. 524 de cititori sînt purtători ai insignei „Iubiți cartea“, între care muncitorul Udriou Neagu este fruntaș pe țară.

Biblioteca depune o activitate susținută pentru popularizarea cărților, organizează recenzii și procese literare. În curtea uzinei, s-a amenajat „Aleea cărții“ cu citate din clasiți și fotografii ale celor mai asidui cititori.

Gazeta de perete a uzinii reflectă însă prea puțin această activitate. Este adevărat, că în fiecare număr al ei, se află un colț rezervat activității cu cartea în rindul muncitorilor și care poartă titlul „Ce să citim“. Aici sînt popularizate cărțile noi ce intră în biblioteca clubului, scurte recenzii despre cărți de actualitate și informări asupra activității colectivului de realizare a proceselor literare.

Uniformitatea prezentărilor stimulează însă prea puțin interesul oamenilor din uzină. Nu este folosită caricatura în combaterea lipsurilor și a delăsărilor, după cum n-am întîlnit articole de analiză a muncii cu cartea în întreprindere sau de înfățișare a experienței bogate acumulate în unele probleme. Ne referim aici, la bunele rezultate înregistrate în organizarea proceselor literare. Socotim de asemenea că în afară de forjerul Manole Constantin — care a fost criticat la gazeta de perete, — vor mai fi existînd și alți muncitori care nu

restituie cărțile la timp. Dacă însă acest tovarăș era singurul caz negativ, — care s-a lichidat între timp, — apoi această situație trebuia consemnată la gazeta de perete, deoarece problema nerestituirii la timp a cărților frînează activitatea multor biblioteci.

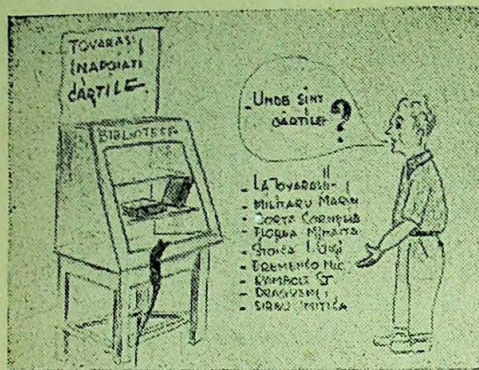
De asemenea, gazeta de perete a uzinelor „Mao Tze-dun“ nu reflectă aportul cititorilor în arătarea foloaselor obținute de pe urma lecturării cărților, în ridicarea nivelului lor politic-profesional-cultural. Fiind vorba de o uzină, ar fi fost interesant de aflat de la muncitori cum îi ajută cartea în muncă și aceasta ar fi stimulat atragerea spre bibliotecă a noi și noi cititori.

Gazeta de perete „Drum nou“ a Întreprinderii poligrafice nr. 5 marchează o mai atentă preocupare față de problema răspîndirii cărții în întreprindere. Apar regulat recenzii cuprinzătoare despre cărți (Pe Donul liniștit de M. Solohov, Calvarul trilogia lui Alex. Tolstoi, Velerim și Veler Doamne de Victor Ion Popa, Tinăra Gardă de A. Fașeev, Aurul negru de Cezar Petrescu, Cuscii de Alecu Ivan Ghilia, etc.), articole cu tematica Să ne cunoaștem scriitorii în care a fost prezentată opera lui Duhul Zamfirescu, s-a inițiat rubrica Să cunoaștem poezii revoluționari în cadrul căreia s-a publicat din opera poetică a lui Hristo Botev, etc.

Datorită sprijinului efectiv și multilateral dat de gazeta de perete „Drum nou“, activitatea bibliotecii cunoaște o largă popu-

- *De unde ai atitea cărți?*
 — *De la biblioteca atelierului!*

iarizare, înregistrînd rezultate ce merită a fi menționate. Și anume: un fond de cărți cu 1734 de volume, cu 167 cititori și 867 cărți citite și 188 ziare și reviste consultate în primul trimestru al anului acesta.

La uzina „Grigore Preoteasa”, colectivul gazetei de perete a înscris problema muncii cu cartea printre obiectivele principale. Legătura cu activul bibliotecii este temeinică, dezbătîndu-se în cadrul gazetei de perete tot ceea ce frînează munca acestuia.

Gazeta de perete a uzinei „Grigore Preoteasa” folosește cu succes caricatură, dînd astfel materialele publicate mai multă combativitate și răsunset în masa muncitorilor.

Deoarece unii dintre cititori „uitau” să restituie în termen cărțile împrumutate, stînjening astfel circulația lor și prejudiciind însuși fondul de cărți al bibliotecii, gazeta de perete a publicat două caricaturi consecutive: 1) Unde sînt cărțile; 2) Scenă acasă.

La întrebarea „Unde sînt cărțile?”, gazeta de perete răspunde: la tovarășii Militaru Marin, Borta Cornelia, Stoica I. Gigi, Eremenca Nicolae, Rambolt St., Drăgușin I., Sirbu Mitică, Florea Mihăiță și alții. Cealaltă caricatură satirizează urita deprindere a unor cititori de a-și încheaga o bibliotecă personală, acasă, din cărțile neînapoiate bibliotecii întreprinderii.

Critica gazetei de perete a avut un efect pozitiv, numărul restanțierilor fiind ca și lichidat.

Tot printr-o caricatură la gazeta de perete, au fost criticați utemiști ca Suster

Olga, Predescu Norica, Apostol Viorica, Eftimiu Lucreția, Papazie Elena, Ionescu Toma, Chiriță Florea, etc. care manifestau o atitudine nesănătoasă față de concursul „Iubiți cartea”.

Pe lângă recenzii și prezentări de cărți, sînt inițiate concursuri la gazeta de perete în rîndul tineretului din uzină, cu scopul de a se verifica cunoștințele însușite din lectura cărților și a menține mereu treaz interesul pentru citit. De pildă, nr. 8 al gazetei de perete a organizației de U.T.M. pune următoarele întrebări în cadrul concursului: În ce an s-a născut și a murit Maxim Gorki; Care este romanul cu care se dobindește prin luptă; Care a fost universală; Cui aparțin cuvintele „Curajul se dobindește prin luptă”; Care a fost ultima lucrare a lui Ostrovski, etc.

Datorită sprijinului substanțial și permanent dat de colectivul gazetei de perete, cartea se bucură de o largă răspîndire în rîndul muncitorilor de la uzina „Grigore Preoteasa”. În trimestrul I al anului acesta, au fost înscrși la bibliotecă 374 de cititori cu 1024 cărți citite, iar la concursul „Iubiți cartea” participă 400 de tovarăși, 250 dintre ei fiind deținători ai insignei „Prieten al cărții”.

Iată deci, de cît folos poate fi pentru bibliotecar folosirea gazetei de perete pentru impulsionearea răspîndirii cărții în rîndul cititorilor. Pentru aceasta se cere o strînsă colaborare cu colectivul gazetei de perete, trecerea în planul ei de muncă ca principal obiectiv: activitatea bibliotecii.

La gazeta de perete pot fi popularizați, cu efecte stimulative, cititorii fruntași; aceștia să fie antrenați să scrie articole în care să arate cum i-a ajutat cartea în ridicarea nivelului politico-profesional; recenzii despre cărțile noi intrate în bibliotecă; de folosit epigrama și caricatura pentru combaterea lipsurilor sau a delăsărilor.

Gazeta de perete este un prețios colaborator al muncii bibliotecare. De aceea trebuie folosită în mod permanent și cu încredere de către bibliotecari și cititori.

FIGURA ÎNVĂȚĂTORULUI

în Literatura noastră

Din toate timpurile, învățătorul a fost o figură centrală în lupta pentru luminarea maselor. Nu rare au fost cazurile, cînd învățătorii au trebuit să lupte nu numai cu propria lor mentalitate deformată de educația școlii burgheze și de influența nesustă a politicianismului, dar atunci cînd au vrut să rămîină alături de poporul din mijlocul căruia s-au ridicat și ale cărui năzuințe au încercat să le slujească cu devotament, au trebuit să cunoască de aproape strășnicia aparatului represiv al claselor dominante, care nu concepeau pe „apostolii sateilor” decît ca pe niște slugi docile în mîinile lor.

Abia în zilele noastre, după eliberarea patriei și întemeierea statului democrat popular, învățătorii au putut să-și exerce cu adevărat și fără nici o stîngherire rolul lor de răspînditori ai culturii populare. Partidul și statul democrat popular le-a încredințat nobila misiune de a forma și educa pe cetățenii de mîine și le-a creat totodată condiții optime ca ei să poată deveni cei mai devotați activiști ai răspîndirii culturii și dincolo de zidurile școlii, activînd în mijlocul poporului pentru stîrpierea obscurantismului și lichidarea stării de înapoiere moștenită din trecut.

Învățătorii au răspuns cu elan și muncă creatoare, acestei sarcini de răspundere încredințată de partid și guvern. Mii de cadre didactice au fost decorate cu diverse ordine și medalii; foarte mulți dintre ei pentru merite deosebite în activitatea obștească, au fost aleși deputați în sfaturile populare și chiar în Marea Adunare Națională.

De asemenea, e impresionant numărul acelor profesori și învățători care poartă cu mîndrie insigna de „Evidențiat în munca culturală”. Recentul concurs al bibliotecilor de la sate, cu care prilej s-au remarcat în munca de bibliotecari numeroși învățători și învățătoare, a arătat o dată mai mult aportul pe care cadrele didactice îl aduc în opera de educare a țărînimii muncitoare cu ajutorul cărții.

Literatura noastră realistă oglindește — atît în trecut cît și azi — rolul multilateral al învățătorului ca pedagog și educator al tinerii generații, dar și ca factor activ în mijlocul frămîntărilor sociale din epoca respectivă.

★

Marele I. L. Caragiale, care a zugrăvit în opera sa cu un ascuțit spirit critic putreziciunea regimului burghezo-moșieresc, nu putea să nu prezinte și un tablou al școlii acelor vremuri, sintetizînd în cîteva figuri

de dascăli corupți, ignoranți și reacționari, pe exponenții culturii burgheze, disprețul claselor stăpînitore pentru problemele de educație și implicit disprețul lor față de cei chemați să facă educația tineretului.

În persoana pedagogului Marius Chicoș Rostogan din schițele **Un pedagog de școală nouă, Despre cometă și Emulațiunea** (I. L. Caragiale; Momente și schițe. Buc. 1952, Editura tineretului) marele satiric a vrut să ne arate la ce nivel scăzut se prezenta școala burgheză încăpută pe mâinile unor dascăli nepregătiți.

Exemple negative ale unor astfel de educatori, găsim și în alte schițe din acest volum. Astfel, în bucata **Premiul întâi**, institutorul Tiberiu Burubeș încearcă să reziste presiunilor care fac din școală apajul claselor avute, dar pînă la urmă, amenințat de prefect că-și va pierde postul. își calcă pe inimă și comite nedreptatea de a atribui premiul întâi unei odrasle de om bogat, în loc să-l dea unui școlar sărac, căruia i se cuvenea pe drept.

În schița **Bacalaureat**, profesorul Popescu se arată, de asemenea, simțitor la intervenții și dintr-un singur condei îndreapătă situația unui elev de „familie bună”, ușurându-i trecerea examenului. În felul acesta, elevul favorizat se va strecura nestîngnit pe drumul carierist bătătorit de toți politicienii ce au asuprit poporul și au disprețuit învățătura, socotind-o, după propriul lor exemplu, ca ceva inutil.

Cine n-a zîmbit cu amărăciune citind schița **Lanțul slăbiciunilor** unde într-un aceleași moravuri de nepotism și favoritism, promovate de profesorul Costică Ionescu, gata să dea notă de trecere unui elev codaș, numai fiindcă acesta e susținut de domnișoara Mari Popescu, căreia i-a fost recomandat de madam Preotescu, care-l cunoaște de la Diaconeasca și aceasta de la Sachelăreasca, fiind băiatul surorii dumneaei, madam Dascălescu... Pînă la urmă se constată că tînărul Dascălescu nu este în clasa profesorului Costică Ionescu, ci în clasa profesorului Georgescu, dar aceasta n-are a face, căci intervențiile tot își fac efect și junele Mitică Dascălescu obține ca nota 3 să devină 7...

Un alt clasic al literaturii noastre care a înfățișat exemplul negativ al educatoru-

lui din vechea școală burgheză este Barbu Delavrancea. În binecunoscuta lui nuvelă **Domnul Vucea** (Barbu Delavrancea: Opere. vol. I. Buc. 1954) facem cunoștința unui pedagog care dezvoltă în copii înclinații josnice, silindu-i prin comportarea lui cu totul nepedagogică, să fie lași și delăsători, leneși, fără nici un interes pentru învățatură. Domnul Vucea considera școala ca pe o instituție personală, iar pe elevii săraci, ca pe niște slugi ale lui. „Școala domnească” în care predă domnul Vucea și pe care autorul, înainte de a trece pragul ei și-a închipuit-o ca pe un lăcaș de cultură plin de oameni învățați și buni, nu e decît prototipul școlii burgheze, care n-are nevoie de educatori cinstiți și experimentați, ci se mulțumește cu specimene inculte și de rea credință. Ce se învață de la un astfel de dascăl, o spune Delavrancea cînd arată că la opt ani intrînd în școală, cunoaște cele patru operații și iracțiile, iar după un an, trecînd în clasa a treia, numai știe decît adunarea și scăderea.

Atîta vreme cît domnul Vucea era lăsat de capul lui în ceea ce privește cunoașterea față de elevi, era firesc ca și metodele de predare să nu fie altceva decît expresia inculturii sale, ceea ce reiese din felul cum organizează clasa cu monitori aleși dintre elevii cu stare sau dintre cei care se pricep să fie denunțatori și prin intermediul cărora își exercită „autoritatea” pedagogică.

Un atare profesor era cel mai indicat într-un regim burghezo-moșieresc să predea lecții de educație civică, silindu-se să pervertească tineretul și să-i insuflă idei înăpoeiate și reacționare...

Există însă în literatura noastră și o viziune a unui altfel de slujitor al școlii, al învățătorului care se încadrează în tradițiile de luptă ale poporului pentru libertate și bunăstare. Ion Dragoș din Amara este un astfel de învățător. (Liviu Rebreanu: **Răscoala**. București, 1954, E.S.P.L.A.) Ieșit din rîndurile țărănilor muncitori, știin-

ța de carte și poziția pe care o ocupă în sat nu-l îndepărtează nici un moment de popor, dimpotrivă, el se simte obligat să-i apere pe țărani în fața boierului, luându-le partea când acesta îi împinge la disperare cu sistemul învoielilor. Firește, acest lucru nu convine moșierului. El înțelege ca învățătorul să fie luminător al poporului într-un fel care să corespundă intereselor sale de exploatare, dar când vede că Dragoș se așează fățiș de partea celor asupriți, îl acuză că „otrăvește sufletele și încurajează toate nemulțumirile“ mărturisindu-i cu cinism regretul că și-a dat aprobarea la numirea lui ca învățător al satului.

Sîntem în anul 1907 — anul răscoalelor țărănești când se realizează infama coaliție a partidelor burgheze care avea să reprime mișcarea, asasinînd 11.000 de țărani revoltați. Ioan Dragoș se numără printre primele victime. Moșierii sînt convinși că făcîndu-l dispărut vor curma agitația care domnește în rîndurile țărănilor și de aceea dau ordin să fie arestat. Dar nemulțumirea se revarsă ca un torent greu de stăvilit. Și astfel, în galeria personajelor care populează paginile acestui roman, Ion Dragoș se situează nu la mijlocul celor două lumi care se ciocnesc cu inversunare, nu de partea exploatare și a uneltelor sale, ci de partea poporului, nemijlocit de partea acestuia. De aceea, satul întreg iubește și apreciază pe învățător și arestarea sa îi revoltă pe țărani.

*

O figură similară în literatura noastră este tînărul absolvent al Școlii normale, Nicolae Apostol care descinde în satul Ponoare dornic de a-și închina toate puterile ridicării poporului la lumină. (Cezar Petrescu: *Apostol*. București 1955, E.S.P.L.A.). Dar de la primii pași învățătorul simte împotrivirea societății, care acolo în sat este reprezentată prin atolputernicia primarului, preotului și jandarului. Creații ale politicianismului, aceștia ar fi dorit ca învățătorul să fie unul de ai lor, adică unul care să nu cîrtească împotriva moșierului Lascăr Sofian, stil

de bază al regimului. Nicolae Apostol este însă un om cinstit și entuziast; el n-are nevoie de ocrotirea moșierului, deoarece ideile acestuia sînt incompatibile cu idealurile sale. De aceea el se angajează dîrz în luptă, înfruntînd piepțiș toate forțele ostile care-i stau în față. Impunîndu-se în ochii autorităților, Nicolae Apostol izbuteste să smulgă asupritorilor cîteva concesiuni și atunci când moșierul încearcă să-l momească cu unele avantaje personale învățătorul refuză cu indignare, după cum știe să reziste cu bravură în fața șicanelor și nedreptăților, menite să-l abată de la drumul pe care a apucat. Numai în clipa când își dă seama că împotrivrile sale devin fără sens, deoarece ele vatămă însăși școlii căreia i s-a devotat cu trup și suflet, Nicolae Apostol e silit să se supună unor presiuni ale regimului.

☞

Înă din anul 1911, Tudor Arghezi denunța opiniei publice condițiile grele în care învățătorul român e chemat să-și îndeplinească datoria de luminător al satelor. În *Scrisori către învățători* (Tudor Arghezi: *Pagini din trecut*. Buc. 1955, E.S.P.L.A.) scriitorul punea în fața tinerilor absolvenți ai Școlii normale problema rolului ce au de îndeplinit cînd vor ajunge la sate, unde domnește mizeria și cea mai neagră ignoranță, îndemnîndu-i „să șteargă aceste rele, măcar cu-ncetul“, mergînd „în desimea și largul lumii și botezînd-o întru gîndire și adevăr“.

Bun cunoscător al condițiilor de trai din mediul sătesc și în același timp intuind tentația pe care politicianismul o întinde învățătorului proaspăt descins la catedra sa, Arghezi îl prevenea asupra greutăților cu care avea să lupte și-i punea în vedere că nu trebuie să se aștepte „la o primire cu laude și cîntec, afară de cîțiva ochi care vă urmăresc, afară de cîțiva oameni drepti care sprijină pururea munca voastră și o fac și ei în ogorul lor, voi aveți împotriva, de la cel dintii pînă la cel de pe urmă, pe toți care au alcătuit starea de lucruri de azi și vor s-o păstreze“. Printre

aceștia se numără în primul rînd ciocoi care prin fapta lor sînt „o pildă veșnică de înjosire pentru săteni, înjosire trupească și de suflet“.

Scrisori către învățători rămîne unul din documentele zdrobitoare ale condițiilor vi-trege în care învățătorul era chemat să-și exercite misiunea culturală în statul bur-ghezo-moșieresc.

Nu de mult, profesorul și scriitorul Ioa-chim Botez în cartea sa **Schițe și însemnări din școala de ieri și de azi** (București, 1955, E.S.P.L.A.) a încercat să prezinte contrastul dintre școala burgheză și școala nouă a zilelor noastre, prezentînd implicit figura învățătorului în obiectivul acestui contrast.

Schimbarea care a avut loc în anii de-mocrației populare atît în structura școlii, cît și în spiritul învățătorului, este expri-mată în modul cel mai concret de către învățătorul Ion Zis din schița **Biruința lu-minii**, care este și un fel de prefață a lucrării. „Astăzi — spune el — s-a schim-bat înfățișarea acestor meleaguri. Am înăl-țat aici o școală mîndră. Dar ciocoi fugii în străinătate, ar vrea să întoarcă iar acele vremuri. Ei ar vrea să fie ca în Statele Unite, unde numai odraslele bogătanilor pot să învețe. Am citit într-o cărțuție că șase milioane de copii americani, adică 20 la sută din totalul copiilor de vîrsta șco-lară ce trăiesc în S.U.A. nu frecventează școlile. Noi nu vrem să ne „procopsim“ cu o astfel de „fericire“. Iacă pentru ce luptăm noi! Că de-ar mai prinde putere ciocoi și cei ce-i sprijină, agonisita trudei noastre s-ar risipi ca fumul...“

Celelalte schițe din carte zăgrăvesc cum însuși o spune autorul, de o parte „becis-nica morală a unui trecut dăscălesc apus pentru vecii-vecilor“, iar pe de alta uriașa deosebire între „vechea dăscălie“ și școala de astăzi „cu alți cîrmaci ai destinelor noastre culturale, cu alți școlari“ — așa

cum se vede din schițele **Grădinița cu macl**, **Școli de sat**, **Școala nouă**, etc.

Multe din operele noi noastre literaturi, tratînd probleme de actualitate, aduc în arenă figuri de învățători care contribuie la lupta pentru orientarea politică a mase-lor și pentru transformarea socialistă a agriculturii.

Învățătorul George Teodorescu (Titus Popovici : Setea, București, 1958, E.S.P.L.A.) a cunoscut suferințele războiu-lui, dar trecerea printr-un lagăr de pri-zonieri din U.R.S.S. a avut asupra lui o influență covârșitoare care l-a lăcut să-și schimbe felul de a gîndi și de a se orienta în problemele vieții. Reîntorcîndu-se în sa-tul natal și devenind membru de partid, el începe o luptă aprigă pentru a trezi în oamenii simpli conștiința propriei lor pu-teri, străduindu-se să-i călăuzească pe căile unei vieți mai bune.

În această luptă, învățătorul trebuie să înfrunte rezistența înverșunată a dușmanu-lui de clasă, care se manifestă sub forme diferite. Baronul Romulus Papp de Zerind, mare moșier, pune în mișcare toate uneltele sale pentru a zădărnici intențiile comuniș-tilor și uneori mijloacele sale de luptă și ale slugilor lui merg pînă la crimă. În toiul acestor lupte, neputînd să suprime ființa fizică a lui Teodorescu, bandiții reacțio-nari urmăresc suprimarea lui morală, în-cercînd să-l compromită în ochii mulțimei și ai propriei sale familii. Teodorescu este însă un comunist neînfricat, care-și cu-noaște bine dușmanul, și știe la ce se poate aștepta din partea lui. De aceea, lupta lui nu poate da greș. În cele din urmă izbutește să demaște pe dușmani și să înfrîngă rezistența lor. Pămîntul baro-nului latiiundiar este împărțit între țărani și semnele unei vieți noi încep să se arate în casele celor care pînă atunci nu a cunos-cuseră decît exploatarea moșierului și a chiaburilor, cu întreg alaiul ei de mizerii.

Figura învățătorului Teodorescu se des-prinde cu atît mai luminoasă din acțiunea romanului, cu cît alături de el apar și alle

figuri de dascăli, rămășițe ale trecutului, cum sînt Condrîș și Suslănescu, unul bețiv și orbit de instincte criminale, celălalt nehotărît și descompus de o gîndire confuză, incapabil să înțeleagă vremurile pe care le trăim.

Un alt roman de actualitate avînd ca erou principal pe un învățător, este **Făclia s-a aprins** (Dumitru Almaș: *Făclia s-a aprins*, București, 1957, E.S.P.L.A.). Învățătorul Dragoș Acatrinei se devotează trup și suflet școlii și misiunii sale de dascăl. Acum, cînd regimul a creat condiții prielnice pentru dezvoltarea învățămîntului, Dragoș vrea să mobilizeze pe toți membrii corpului didactic din comună, pentru ca împreună cu ei și ajutați de partid, să ridice un nou local de școală, care să poată cuprinde pe toți copiii de vîrsta învățării. Lucrul acesta nu convine celor care odinioară au ținut satul la cheremul lor și care și-au recrutat cele mai supuse slujbi din rîndurile copiilor analfabeți. Ei vor pune la cale tot felul de uneltiri pentru a zădărnici frumoasele planuri ale lui Dragoș. Și ceea ce este mai trist, e că în tabăra acestor dușmani înrăiți se află și unii învățători, în frunte cu Anton Hirlea, vechiul di-

rector al școlii, care multă vreme, folosind o frazeologie demagogă, izbuteste să-și ascundă adevărata față de dușman. Cei mai mulți însă, trec de partea lui Dragoș cum sînt tînăra învățătoare Margareta Floarea, care nutrește față de acesta un sincer sentiment de dragoste sau Savin care din lipsa unei orientări juste, neputînd să-și găsească un echilibru în viață, căzuse în patima beției și care acum începe să vadă misiunea lui de dascăl sub un aspect nou și atrăgător. Asistăm la o luptă înverșunată între cele două tabere și biruința nu poate fi decît de partea celor care au dreptatea și adevărul cu ei, de partea celor care sînt însuflețiți de mărețele învățături ale partidului. Dar orice luptă cere jertfă și în această încheștare, jertfa cea mai dureroasă este Margareta Floarea, care cade ucisă de învățătorul Porumbiță, un filfizon și un ticălos pentru care școala n-a însemnat decît un mijloc de a avea un salariu cu care să-și asigure satisfacerea unor porniri animale.

Romanul prezintă în același timp diferite fațete ale muncii culturale pe care cadrele didactice o însuflețesc la sate, printre care locul cel mai important l-a deținut, într-o vreme, alfabetizarea adulților neștiutori de carte.

COȘBUC DESPRE EDUCAȚIA PRIN CARTE

AL. DUȚU

Descriind „năravurile moldovenilor“, Dimitrie Cantemir pomenea de puțina învățatură a norodului: „...pentru un om de rînd, (zic ei), este de ajuns dacă știe să citească și să scrie numele, să-și treacă în condica lui un bou alb, negru și cu coarne... toate celelalte sînt netrebuincioase.“¹⁾

Lipsa de contact cu cartea, necunoașterea datelor pozitive despre natură și viața

socială, mergeau mîna în mîna cu conservarea celor mai absurde superstiții, care lăseau omul la cheremul unor forțe, ce puteau fi ușor stăpînite. Contribuia la această stare atît lipsa tiparului, pe care o deplînge Miron Costin și care stăvilise dorințele spiritelor mai luminate de a propaga învățatura în cele mai umile cătune, dar mai ales puținul interes al celor avuți, care nu vedeau în țărani decît robi sau oșteni, la nevoie.

Cînd peste două veacuri se ridică o generație de oameni iubitori de țară și de

1) Dimitrie Cantemir: *Descrierea Moldovei*. Buc., ESPLA, 1956, p. 243.

popor, aprinsă de cele mai înalte aspirații spre ridicarea materială și culturală a trudititorilor de la sate, ea s-a izbit de acel cumplit zid al analfabetismului, care închidea porțile unei adevărate înțelegeri a lucrurilor. Grăitoare este, în această privință, mărturia lui M. Kogălniceanu, privitoare la primul pas al țăranilor săraci în viața politică a statului român modern: „Deputații țărani, în număr de 14, au venit în mijlocul nostru, slabi, purtând pe fruntea lor stigmatul muncii silite și pot zice chiar goi. De podoare pentru străini și pentru adunarea în care ei intrau ca reprezentanți a mai mult de un milion de impilați, unioniștii s-au grăbit a le înlesni cumpărarea de haine noi.“²⁾

Intrarea trudititorilor de pe ogoare în viața politică a țării era strâns legată de opera de luminare a satelor. Învățământul obligatoriu dădea puține roade, limitându-se la transmiterea unor noțiuni disparate despre viață, care nu se însoțeau nici de posibilitatea scrisului, nici de dorința cititului. A deprinde pe oameni cu alfabetul și cu tabla înmulțirii în timpul școlarității, fără a le transmite acea știință esențială omului, care este utilizarea cărții, instrument de cunoaștere, ghid în viață și în muncă, era o osteneală zadarnică. Elevii abea reușeau să învețe a citi și a se iscăli, fără să aibe limpede în minte faptul că pășiseră pragul științei, care este neîntreruptă cercetare și progres. Lipsiți de educație, țăranilor li se lua dreptul de a-și îmbunătăți existența și de a participa la viața politică.

Era evident faptul că învățământul rural nu aducea roade: învățătorii nu aveau nici posibilități, nici mijloace și nu aveau la îndemână, nici biblioteci sătești, cu aju-

torul cărora să sădească în inima elevilor dorința cititului și în mintea absolvenților aspirația de a cunoaște.

În rîndurile celor care au vizitat satele sau au trăit în mijlocul țăranilor și le-au văzut nevoile, făcînd propuneri înțelepte de îmbunătățirea metodelor de lucru, se află cei mai mari scriitori ai țării. De la Ion Creangă și pînă la Eminescu, care au atacat problema manualelor școlare, de la Ion Slavici și pînă la Vlahuță, care au dat sugestii concrete pentru rezolvarea piedicilor ce stăteau în calea propagării cărții, cei mai buni scriitori au luat cuvîntul și au lăsat documente grăitoare referitoare la starea de lucruri din veacul trecut și mărturii limpezi ale dragostei lor pentru oamenii muncii de la sate. Revizorul Eminescu dăduse nenumărate semnale de alarmă, în urma inspecțiilor făcute prin Moldova: Lipsa absolută de mijloace pedagogice, lipsa unei foi învățărești în România se simte la fiecare pas. Cei mai buni chiar știu cece au învățat în școală, mai mult nu. Cărțile didactice cite sînt la noi, sînt pentru licee; ele presupun în mare parte explicații simultane ale profesorilor; termenii și stilul lor fac nefolositoare lectura acestor cărți pentru învățătorii rurali. Ei n-au ce citi chiar dac-ar voi.“³⁾ Lipsa de manuale și lipsa de cărți, care să-l ajute pe învățător să-și completeze cunoștințele, paraliza învățămîntul și împiedica școala să-și îplinească menirea; pentru că școala nu are datoria numai de a dezlega taina buchilor, ci de a forma cititori.

Cît despre biblioteci, de-abia se înfiripau ici și colo, deși soluții ingenioase nu lipseau, sugestii, care vor trebui înregistrate la loc de cinste în istoria bibliotecilor ce se va scrie. O asemenea propunere, deosebit de îndrăzneată, pe atunci, o formula

3) Raport asupra conferințelor cu învățătorii rurali din județul Iași — 10 aug. 1875 —, în Arhiva Min. Cult. și Instr. publ., dos. 198/75 nr. 202, publicat de Ion Scurtu, în M. Eminescu: Scrieri politice și literare, vol. I, Buc., Minerva, 1905, p. 246—7.

2) Dezrobirea țiganilor. Ștergerea privilegiilor boierești. Emanciparea țăranilor, în Scrieri alese, Buc., Edit. Tineretului, 1956, p. 210.

cineva din mediul luminat al „Familiei“ lui Iosif Vulcan: „O bibliotecă populară are — într-o privință — o mult mai mare importanță decît școala întregă, care fără cea dintîi e tot așa fără spor și fără folos ca bunăoară o moară fără produse de măcinat. E concludent dar, că trebuie să ne îngrijim, ca pe lingă fiecare școală de popor să punem noi temelia unui magazin de cărți sau bibliotecă, care va avea să devină cu timpul bibliotecă publică în sat pusă la dispoziția fiecărui țaran.“ 4) Aceiași legătură dintre școală și bibliotecă, dintre alfabetizare și lectură, o va face și un alt scriitor de la „Familia“, G. Coșbuc.

Ca unul care aparținea țărănimii și trăise în mijlocul ei, Coșbuc cunoștea problemele culturalizării maselor de plugari analfabeți, cît și greutățile, care stăteau pe atunci, în fața unei asemenea acțiuni. Printr-o serie de articole el își arătase entuziasmul pentru puterea slovei tipărite, care transformă omul, îi lărgeste orizontul și-l învață să contribuie la ridicarea tovarășilor săi din sat: e istoria lui Toma Pădurarul din „Cum învață omul carte“. 5) Pe de altă parte, însă, Coșbuc vedea cum cultura era monopolizată de clasa celor avuți, care cu mentalitatea unora ce au fost țărîni prin străinătăți nu mai aveau nimic comun cu masa cea mare a truditorilor, care, ei înșiși, de îndată ce prindeau puțină învățătură fugeau de munca pămîntului pentru a veni „după slujbă“ la oraș. Fuga de muncă grea, care se solda cel mai adesea cu pierderea celor cu o brumă de învățătură în masa funcționarilor sau a șomerilor, o combătuse Coșbuc în cuvinte aspre în articolul său „Școală sau funcționarism“: „Arapii au o vorbă într-o rugăciune a lor: Sus e fumul, jos e ceață și la mijloc gol de veci. Fumul e cel ce năzuește tot în sus pînă ce pier, ceața năzuește tot în jos și se îngroașă pînă ce nu mai vezi nimic prin ea, iar în văzduh între fum și ceață — nu

mai e nimic. Arapii s-au gîndit la ale lor, dar parcă s-au gîndit la ale noastre, ale Romînilor. Sus e fumul, boerimea noastră care nu se mai îngrijește de moșiile moștenite, ci le lasă pe seama oricui vrea să le ia cu arendă, iar ea are o singură grijă cum să toace averile prin Franța și mai știu eu pe unde. Fum ce se înalță pînă pier. Jos e ceață, poporul plugar uitat acolo unde e, neputînd să se ajute singur și neștiind cum, căci îi lipsește pilda, rămîne tot în obiceiurile vechi ale muncii cîmpului și astfel răul tot sporește. Ceață ce se îndeasă mereu. Iar la mijloc — gol de veci.“ 6)

Cu asemenea idei, Coșbuc a vizitat mai multe sate, ca referendar al Casei Școalelor, slujbă pe care o împărțea cu Al. Vlahuță, cu sarcina de a constata la fața locului activitatea căminelor culturale și ca „om luminat să le îndrumeze cum trebuie“ 7)

Despre activitatea și munca de lămurire întreprinsă, ne furnizează prețioase date un raport al său înregistrat sub nr. 20544 la 26.XI.1902, care dovedește seriozitatea cu care Coșbuc se angajase în această muncă: „La toate școlile m-am interesat de grădinile școlare, de lucrul manual, de biblioteca învățătorilor — nu numai de cea oficială a Casei Școalelor, ci și de cea particulară a lor, ca să mă conving ce cetesc și cu ce se ocupă ei, pentru că asta mi se pare o chestiune aproape vitală pentru noi. Le-am recomandat cărți de literatură și le-am făcut observații pentru cărțile cu care nu trebuiau să se ocupe. M-am interesat mult și de cîntecele ce se cîntă în școle, pentru că în punctul acesta stăm cam rău.“ Afînd în învățător, care era și bibliotecar cel mai adesea, punctul de sprijin cel mai sigur pentru luminarea maselor, Coșbuc le dădea sfaturi, le controla lectura, pentru că era vorba de o „chestiune aproape vitală“.

6) Școală sau funcționarism, în Albina, 5 (1901—1902), p. 207—8.

7) Scrisoarea lui Spiru Haret către S. Mehedinți, în I. E. Torouțiu: Studii și documente literare, vol. IX. Buc., 1940, p. 181.

4) Aurel C. Popovici: Să dăm carte poporului I, în Familia, 1890, 8, p. 85.

5) Cum învață omul carte, în Albina, 4 (1900—1901), p. 497—500, ș. a.

Dar date și mai interesante ni le oferă niște însemnări ale sale pentru o dare de seamă mai amplă, pe care le-am aflat în mapa a VII-a a Arhivei Coșbuc de la Biblioteca Academiei R.P.R. Intrucît pe spațiile conceptului poetul scrisese cîteva versuri din „O noapte pe Caraiman“ hîrtia fusese clasată la „Variante-încercări“ și astfel stătuse tînuită. În aceste însemnări Coșbuc notează unele stări de fapt, mărturiile istorice și face unele propuneri de îmbunătățire; selectîndu-le, din cele două coloane cu caligrafie mărunță, le redăm mai jos într-o oarecare înlănțuire a ideilor.

În primul rînd, raportorul constată că „cetesc mai mult cei bogați, împrumută cărți mai ales absolvenții școlilor primare, care stau ceva mai bine materialmente și acei ce au o meserie, tîmplari, cojocari, mai cetesc cîrturarii satului și acei care au fost în „treburile comunei“. În afară de aceștia mai intră în rîndurile cititorilor „cei ce au terminat armata. Săteanul ori nu știe carte, ori n-are vreme, ori nu vrea.“ Țăranii „nu cetesc, ori cetind uită, căci li-e mîntea împărțită la nevoile lor.“ Coșbuc își dă, așa dar, seama că în sate există elemente mai ridicare din punct de vedere cultural, care mai pun mîna pe carte și aceștia fac parte din pătura avută, care-și poate permite acest „lux“; cei apăsăți de nevoi nu au răgaz și chiar dacă ar citi, sînt prea obișiți ca să rămîie cu ceva. Mai mult, ei ocolesc biblioteca pentru că „se tem că e bir“.

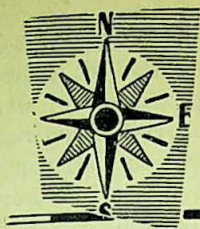
Analizînd cauzele acestei slabe pătrunderi a cărții în rîndurile sătenilor, Coșbuc notează o serie de greșeli comise de primari: „Primarii nu fac nimic, nu iau în serios, nu adună oamenii ori îi aduc cu sila“ —, de învățători, care „nu prea știu ce să recomande“ sau de înșși bibliotecarii, care „împun cutare carte (mai ales de agricultură, înțelegînd rău rostul bibliotecii)“, ori „cărțile au fost rău alese, li s-au trimis altele“.

Notînd rezultatele unor sondaje, Coșbuc scrie: „la Comana nu sînt știutori de carte de loc, nici prin prejur“. La o verificare a

410 buletine de la Malu (Vlașca) găsește: „116 buletine de cerere pentru povești și legende, 91 pentru revista Albina, 72 Istoria Romînilor a lui Xenopol, 30 cărți de agricultură, restul religie, etc.“.

Pentru a îndrepta aceste stări de lucruri, Coșbuc dă și unele soluții, care se referă, parte din ele, la intensificarea propagandei pentru lectura individuală, iar pe de altă parte la organizarea unor lecturi publice, mai ales pentru analfabeți și retrograzi: „Să împrumute fiecare membru al cercului cultural o carte săptămînal și în ședințe intime să dea seama de cele cetite. Pentru comunele învecinate ce s-ar face? Bibliotecă ambulantă...“ „Duminicile (sînt) bune pentru cercuri șezători“. „E să-i momești să lase jocul de cărți și petrecerile prin circiume și să le faci dragoste de cetit. Pe elevii care cetesc mai rășpiceat să-i prepare cu anumite bucăți de cetit, scurte și interesante, cîntece de fluiet, vioară, jocuri (bătuta, etc.). Nu există gustul de cetit. Unde n-are școala, să dea primarul oadaia... la primărie, ce bine ar fi cu foc, lumină, citit!“ „Duminicile iarna, pe timpul lecției cu adulții analfabeți, celor știutori de carte să li se dea o carte pe care usul o citește cu voce tare“. „Trebuie deprinși încet, nu violent, nu cetindu-li-se scrieri înalte... (ci) ce e mai potrivit cu nevoile locale.“

Din aceste însemnări concise se deduce importanța covirșitoare pe care o acorda Coșbuc legăturii dintre școală și bibliotecă. Educația din școală trebuie completată, după el, prin lectură susținută. E evident rolul acordat cărții în ridicarea nivelului cultural al satelor. Propunerile lui Coșbuc sînt concrete: atragerea sătenilor din circiumi și de la jocurile de noroc printr-o propagandă înțeleaptă, deschiderea gustului pentru lectură prin intermediul șezătorilor, unde pe lîngă joc și muzică se fac și lecturi, ba mai mult, înființarea de biblioteci ambulante, idee vădit inovatoare, care să pătrundă în comunele cele mai îndepărtate. În cadrul acestei propagande rolul principal îl avea învățătorul și elevii.

Necesitatea unei bibliografii cartografice românești

ANA TOȘA TURDEANU

Printre documentele secolelor trecute, harta ocupă un loc important. Ea a fost uneori singurul izvor de informare pentru istoriografi.

Deosebit de prețioasă nu numai ca document în cercetarea trecutului, harta a devenit în ultima vreme un auxiliar valoros, necesar multor discipline științifice, altele decât geografia. Ea este aceia care localizează, determină poziția în spațiu a fenomenelor naturii, a evenimentelor istorice, sociale și politice. Astăzi, când cunoștințele omului îmbrițează întregul glob pământesc, când istoria a devenit planetară, harta a devenit un ajutor prețios și pentru orientarea marșelor.

Furnizînd în același timp și elemente explicative care duc la concluzii nebanuite, harta a deschis și deschide mereu drumuri noi pentru știință. Astfel în lingvistică, prin trecerea pe hartă a elementelor lexicale, au luat ființă atlase lingvistice; consemnarea pe hartă a elementelor de artă, a dus la alcătuirea geografiei artelor. (P. Pieper: *Kunstgeographie*, Berlin 1936). În științele naturale, pe hartă se determină areale de răspîndire a diferitelor specii de plante și animale. Harta dă viață cifrelor și îngăduie o sinteză a concluziilor trase din statistică și a concluziilor științifice din multe alte domenii de cercetare.

În același timp harta reclamă o colaborare între specialități variate, apropiînd oamenii de știință din domenii de cercetare diferite.

Rezultă astfel că harta are o utilizare tot mai mare pentru științele moderne, iar pentru trecut reprezintă document și izvor de informare.

Pentru a arăta în mod concret ceea ce poate oferi o hartă unui cercetător, prezentăm câteva documente cartografice de seamă din secolul trecut.

Harta austriacă de la 1791: *Militaerische Karte der kleinen oder Oesterreichischen und grossen Wallachey...* (Harta militară a Valahiei mici sau austriace și a celei mari...) făcută de ofițeri austrieci, sub conducerea lui Specht pe baze geometrice, cuprinde Muntenia (fără raionul Brăilei) și Oltenia, la scara 1:57.600, în 108 foi. Harta este manuscrisă, colorată și însoțită de 2 volume text cu descrierea locurilor. (*Beschreibung der grossen Wallachey*). Foarte îngrijit și minuțios lucrată, este prima hartă topografică a Țării Românești.

Dintre elementele fizice, în special apele sînt bine reprezentate pe hartă, în locurile mlaștinoase și inundabile cu vegetația lor, amănunțit descrisă și în text. O atenție deosebită s-a acordat pădurilor, drumurilor și așezărilor. Harta reprezintă cea mai veche și mai amănunțită cartografiere a pădurilor din Țara Românească. Se disting, prin culori diferite, patru categorii de păduri: pădurile masive (cafeniu închis cu dese bastonașe negre); pădurile rare și cu tușișuri (cafeniu deschis cu bastonașe negre mai rare); pădurile de luncă (în verde); pădurile de baltă (în albastru).

Se constată că pădurile erau mult mai întinse în acea vreme, iar comparativ cu hărțile mai noi (din 1835, 1853, 1857, 1864 și 1904) poate fi urmărit procesul de despădurire.

Cele mai întinse păduri se aflau pe munți și dealuri, de unde coborau pînă la Dunăre printre mănunchiurile de apă ale cîmpiei.

Harta arată o despădurire mai înaintată în regiunea dealurilor și de-a lungul drumurilor mari. Obișnuit, drumurile principale treceau prin pădure, în lungul văilor, acolo unde acestea nu prezentau pericol de inundație.

Cercetarea acestei hărți ne ajută să stabilim o strânsă corelație între păduri, drumuri și așezările omenești. Pădurea era aceea care le adăpostea pe amândouă. Satele apar departe de drumul mare, ascunse în peenele pădurilor. Cît de mare a fost influența pădurii asupra așezărilor se vede din forma și modul de distribuire a gospodăriilor. În dealurile păduroase, satele sînt formate din cătune cu gospodării risipite fără nici o rînduială, pe cînd în stepă, gospodăriile sînt strînse la un loc, înconjurate de un brîu verde de copaci. Harta austriacă arată că regiunile cele mai populate sînt dealurile în contrast cu cîmpia și lîncea Dunării. Aceasta desigur atît din cauza nesiguranței vieții cit și a condițiilor grele de așezare.

Prof. Vintilă Mihăilescu numește această hartă „minunat document de geografie istorică romînească” (bul. Soc. Geogr., XLVII pag. 367).

O altă hartă cu bogat conținut informativ este **Harta rusească din 1835** cu corecturi și corecturi pînă în 1850.

Карта театра войны в Европя 1828 и 1829 годовъ составлена въ $\frac{1}{420.000}$ далю настоящей величины съ инструментальное съемки бессараби рекогнацирования серби, восточной части бумарии и румилии, и военной съемки молдовии валахии бабадагской области. При военнотопографическомъ делом MDCCCXXXV.

(Harta teatrului războiului în Europa în anii 1828 și 1829 întocmită la scara $\frac{1}{420.000}$ din mărimea reală cu ridicările instrumentale ale Basarabiei, cu recunoașterile de teren ale Serbiei; părții de răsărit a Bulgariei și Rumeliei și cu ridicările militare ale Moldovei, Valachiei și regiunii Babadagului. Gravată la Dep. Topografic Militar MDCCCXXXV).

Harta are un conținut bogat și variat. În special, așezările omenești de toate categoriile, permanente și temporare, sînt minuțios redată. Se indică chiar numărul sateelor și cătunelor (4094 în Muntenia și 2049 în Moldova). În dreptul fiecărei comune este trecut și numărul gospodăriilor (familiilor).

În privința distribuirii populației, harta indică aglomerare de așezări în dealurile și depresiunile subcarpatice și așezări mai rare în cîmpia stepică. Harta este sugestivă și pentru cercetări de toponimie, consemnînd numirile vechi, istorice, ale locurilor și sateelor.

În special, pentru așezările rurale, mari și mici, harta dă informații bogate. Orașele sînt împărțite în 4 categorii: capitale de țări; de gubernii; reședințe de județ sau de ținut; orașe nereședințe.

Un alt element important al hărții este arătarea unităților administrative vechi — județe și ținuturi. Harta este singurul document despre împărțirea administrativă a Moldovei la începutul secolului al XIX-lea. Unele dintre aceste unități administrative vechi nu mai apar în hărțile ulterioare sau se prezintă cu limitele schimbate. Astfel dispăre județul Saacului desființat în 1845, ținutul Cîrligătura și ținutul Hîrlăului desființat în 1833.

La fel cu harta austriacă din 1791 și harta rusească acordă atenție deosebită întinderii pădurilor. În afară de munți și dealuri, păduri masive acoperă Oltenia, jud. Ilfov, Dimbovița, Vlașca și Teleormanul. În Moldova, păduri întinse întîlnim în jurul Iașilor, Hîrlăului și Herței.

Pe harta rusească din 1835 mai sînt trecute bogățiile minerale (sare, petrol, aramă, izvoare minerale și diferite minereuri), industriile din afara așezărilor.

Drumurile sînt fidel și amănunțit redată, dat fiind caracterul militar al hărții. Citim la legendă 3 categorii de drumuri: de poștă (principale); drumuri mari (de importanță secundară); drumuri mici (între sate, poteci). În lungul drumurilor sînt indicate stațiile de poștă. Se poate vedea că traseul

vechilor drumuri de poștă corespunde în general cu traseul șoselelor de azi.

Deosebit de amănunțit sînt redade apele, cele mari (Dunărea), cît și cele mici (pîraie, gîrle, iazuri, bălți) cu indicarea podurilor, punților și morilor.

În ediția II-a a hărții, apărută în 1853, se aduc completări și corectări. Din compararea celor două ediții rezultă modificări în toponimie, în numărul satelor și orașelor; întîlnim de asemenea așezări noi apărute ca Alexandria, înființată la 1834 și Turnu Severin la 1836 sau altele dispărute. În ediția II-a a hărții numai figurează unele județe și ținuturi (Cîrligătura, Hîrlău, Herța, Saacul), fiind dispărute. Ca element nou apare șoseaua în Moldova.

Statistica populației din ediția II-a a hărții arată creșteri însemnate în unele regiuni și care nu se pot explica prin sporul natural. În așezările din regiunile de deal și munte se constată stagnări în numărul populației sau chiar regres (Baia de Aramă, Cîmpia, Herța etc.).

Pe baza acestor documente cartografice prezentate mai sus, s-au întocmit studii adevărate monografii asupra Țărilor Romîne. Astfel, cităm: **Vlăsia și Mostiștea — evoluția geografică a două regiuni din Cîmpia Romînă** de Vintilă Mihăilescu, publicată în 1924. Această lucrare tratează între altele problema așezărilor omenesti; populația și fazele populării Vlăsiei și Mostiștei; prefacerile economice; drumurile etc. Harta austriacă este considerată de autor ca „o hartă completă în privința principalelor fapte de ordin economic”, iar harta rusească dă „toate cătunele, orașele, drumurile, chiar și pe cele mai puțin importante, întinderea pădurilor... populația” și în continuare: „Aceste două hărți se completează reciproc, așa că ele resfrîng liniile mari ale situației economice și sociale din țările romînești la jumătatea secolului trecut”.

Aceiași utilizare a hărții vechi se constată și în lucrările **Așezările omenesti din cîmpia romînă la mijlocul și la sfîrșitul sec. XIX** de acelaș autor și **Oltenia sub Austrieci 1719—1739, un document cartografic** de Ioan C. Băncilă, bazată pe analiza hărții lui Schwarz.

Prof. George Vislan în lucrarea sa: **O fază în popularea Țărilor Romînești, cu prilejul unei hărți statistice vechi descoperite în ultimul timp se bazează mai ales pe elementele furnizate de harta rusească din 1853, despre care spune că „prin amănunțimea cu care tratează în special elementul omenesc alcătuște un prețios document geografic pentru studierea distribuției și mișcării populațiunii”** (pag. 14).

Cea mai nouă lucrare de acest gen este: **Principatele Romîne la începutul secolului al XIX. Constatări istorice, geografice, economice și statistice pe temeiul hărții ruse din 1835** de Const. C. Giurescu, apărută în edit. Științifică, 1957. Bazat pe analiza și interpretarea elementelor furnizate de această hartă, autorul dezbate probleme interesante asupra: modificărilor cursurilor de apă, împărțirea administrativă, evoluția pădurii, toponimie, bogățiile țării etc. Amplu dezbătută este problema așezărilor omenesti sub diferite aspecte, cu arătarea fenomenelor de roire, de colonizare și de dispariție a satelor. Autorul scoate în evidență elemente interesante din hartă și trage concluzii folositoare cercetărilor din mai multe ramuri ale științei, reușind totodată să dea o imagine fidelă a Țărilor Romîne, la începutul secolului trecut.

Exemple de felul celor de mai sus ar fi numeroase. Ne oprim deocamdată aci, scopul nostru fiind numai de a atrage atenția asupra acestei moșteniri culturale a trecutului care sînt hărțile. Cunoașterea lor este necesară atît pentru istorici și geografi, cît și pentru cercetători din disciplinele înrudite. Necesitățile cunoașterii au dus la nevoia alcătuirii unei bibliografii cartografice. O asemenea lucrare nu avem. Ea a fost sugerată încă din 1924 de către Const. I. Karadja în articolul său **Ceva despre Turnu Roșu** (Arhivele Olteniei III). Această bibliografie nu s-a întocmit, probabil și din cauza dificultăților de strîngere a unui material risipit în foi volante sau diferite publicații. Cele cîteva bibliografii geografice pe care le avem cuprind prea puțin sau de loc cartografia. Sînt prezentări izolate de hărți, făcute de diverși oameni de știință (Alex. Arbore, I. Băn-

cilă, C. Brătescu, T. G. Bulat, N. Docan, G. D. Florescu, N. Iorga, V. Mihăilescu V. A. Ureche, D. G. Vilsan, C. Zagoriț, Lugoșianu, Rasidescu etc.).

Prima culegere de cărți privitoare la țara noastră o face V. A. Ureche, în 1880, **Cartografia română** (Analele Academiei Române).

Un început de bibliografie pot fi socotite lucrările: N. Docan în: **Memoriu despre lucrările cartografice privitoare la războiul din 1787—1791** (Acad. Rom., Anale 1912); Const. Zagoriț în **Contribuțiuni istorico-statistice și cartografice** (Bulet. Soc. Geogr. 1914); T. Onișor în **Bibliografia Geografică a României în 1929 și 1930** și Ion C. Băncilă **Insemnări asupra cartografiei Moldovei și Munteniei din sec. XVI—XVIII 1928**, care este cea mai completă și mai bogată cule-

gere de titluri. În afară de cei amintiți, mai sînt și alții, dar care prin lucrările de pînă acum nu au rezolvat problema unei bibliografii.

Hărțile constituie lucrări fundamentale de informare, cunoscute de un cerc restrîns. Pentru a căpăta o mai largă publicitate și pentru a veni în sprijinul celor ce studiază trecutul țării noastre se impune o strîngere sistematică a întregului material cartografic într-o bibliografie retrospectivă adnotată. De sigur că datorită cantității însemnate de material ca și originalității lui, asemenea lucrare nu este ușor de realizat. Totuși dată fiind importanța și utilitatea ei, se întocmește în prezent o asemenea lucrare care urmează a se tipări în curînd.

VĂ RECOMANDĂM

LITERATURA

BARBU, EUGEN: **Oaie și ai săi**, București, E.S.P.L.A., 1958, 313 p.

Oaie și ai săi este un volum de nuvele, a treia carte a scriitorului Eugen Barbu care se remarcă încă de pe acum ca unul dintre cei mai interesați prozatori ai noștri și ceea ce este mai semnificativ, ca un scriitor al clasei muncitoare.

În cele șapte nuvele cite cuprinde volumul **Oaie și ai săi** cei mai mulți eroi sînt muncitori: tramvaiști, tipografi, ceferiști, muncitori necalificați. Aceștia își desfășoară în fața cititorilor dramele, speranțele și biruința. În **Truda** se descrie o grevă a tramvaiștilor, după primul război mondial, pe cînd mai mergeau încă tramvaiele trase de cai. Se evocă sugestiv trezirea din zori a bărbaților, lupta spălătoreșelor — la capul liniei — pentru a găsi loc în vagoanele aglomerate, traseul și micile obiceiuri ale vatmanului... vizitiu, pregătirea grevei, desfășurarea ei, lupta cu poliția: **Un om bă-**

trîn, cînd pentru o greșeală de tipar, care în fond nu e greșală, patru muncitori tipografi sînt anchetați și torturați cu cruzime de călăii fasciști. În **Tereza** e urmărirea evoluției unei femei de la țară, care-și ciștigă viața la oraș prin munca cea mai grea și mai umilitoare în condițiile regimului trecut: servitoare și spălătoreasă. În contact cu mediul muncitoresc, ea devine o luptătoare conștientă și o vedem în zilele lui august 1944 luptînd, într-o grupă de muncitori patrioți, pentru izgonirea hitleriștilor din București. În **La lumina lunii**, nuvelă de mare intensitate dramatică, povestește transportarea cu mașina a unor muncitori comuniști de către siguranță și evadarea unuia dintre ei chiar de sub gloanțele zbirilor fasciști. **Casa nouă** e drama unei femei pe care a părăsit-o bărbatul dar care, în condițiile noilor relații dintre oameni, create în socialism, își găsește în muncă, reazemul moral de care are nevoie. În **Munca de jos** este cuprinsă povestirea întregii vieți, procesul de conștiință al unui vechi și bun muncitor comunist, care s-a abătut de la

morala proletară. Nuvela, — excelent scrisă, cu o vie evocare a vieții ucenicilor și a formării muncitorilor în epoca exploatării burgheze — se reduce totuși la o dezvoltare morală prea puțin încăpătoare pentru a cuprinde măcar în parte, esențialul unui chip de comunist al zilelor noastre.

Cea mai lungă nuvelă a volumului, aceea care dă și titlul cărții se compune dintr-un șir de episoade care urmăresc destinul acarului Oaie. Evoluția lui Oaie al bătrîn și a fiilor săi e interesantă, urmărită cu justețe psihologică; interesanți sînt de asemenea șeful gării, jandarmul, etc. Trăind în cea mai neagră mizerie, Oaie, acarul din gara Piatra, este stăpînit de o blajină mentalitate înapoiată, privind cu nedumerire la frămîntarea tovarășilor lui de clasă. El încearcă, strict individual, prin mijloacele cele mai naive să se apere împotriva apăsării și exploatării burgheze. Evenimentele însă sînt mai puternice decît căruța pacea individualismului lui duios și primitiv și el va recunoaște adevărul luptei muncitorești revoluționare care îi va aduce, după eliberarea țării, bucuria deplină a libertății și demnității.

Întreaga carte, toate nuvelele lui Eugen Barbu, demonstrează uriașa forță transformatoare a revoluției noastre.

ECHKOND GEORGES: Noua Cartagină.
București, Editura de stat pentru literatură și artă, 1958, 354 p., lei 6,60.

Georges Eekhond face parte din grupul de scriitori realiști belgieni care s-au manifestat cu combativitate, la sfîrșitul veacului trecut, pentru o autentică literatură belgiană prin depășirea influențelor franceze. Noua Cartagină, romanul în care scriitorul avea să-și dea măsura întregului său talent, a apărut în 1888, adică la jumătate de veac de la obținerea independenței naționale a Belgiei, în care timp capitalismul făcuse pași uriași. Belgia, devenită patria cărbu-

nelui și a oțelului, devine și o țară colonialistă în care încep să apară contradicțiile interne care macină sistemul capitalist. În această perioadă vede lumina tiparului romanul Noua Cartagină care constituie o vastă frescă a vieții marelui port Anvers, la sfîrșitul veacului trecut. Născut el însuși la Anvers, Eekhond cunoaște bine viața marilor industriași, dar totodată și pe aceea a victimelor acestora față de care își manifestă o profundă simpatie.

Eroul principal al romanului, Paridael, este supus de la început unor grele încercări. Orfan de mic copil, este încredințat tutelei lui Dobouziez, un mare fabricant de luminări care îl obligă la tot felul de umilințe. Dar Paridael ajunge obiectul de batjocură nu numai al familiei Dobouziez, ci și al tuturor prietenilor familiei, marii oameni de afaceri din Anvers. O întreagă galerie de monștrii bursei, afacerilor veroase, șantajului și cametei, se perindă prin fața cititorilor. Iată-l de pildă pe neînduplecatul Saint-Fardier, adevărat zbir al fabricii, om pentru care muncitorul nu este decît o mașină de făcut bani. Sau pe Freddy Bégard, prototipul exploatorului capitalist. Fost negustor de sclavi în Texas, Bégard se întoarce la Anvers, unde își continuă sinistru activitate prin noi mijloace, pe care i le pune la dispoziție exploatarea capitalistă. Pentru acest traficant de profesie, viața omenească n-are importanță, decît în legătură cu posibilitățile sale de îmbogățire. El nu pregetă să trimită la moarte sigură copilandrii, mîna de lucru ieftină, folosiți la golirea de cartușe adunate cu preț redus în depozitele sale. În această cloacă a josniciei morale Paridael încearcă zadarnic să găsească o ființă demnă de dragoste. Instinctiv, dorința lui de iubire curată și sinceră îl mîna către ființele acelea, a căror soartă i se pare așa de asemănătoare cu a sa. Paridael se simte tot mai apropiat, tot mai legat de muncitorii din fabrici. Și astfel, cititorul face cunoștință cu eroii pozitivi ai romanului. Familia Tilbak este întruchiparea virtuților

oamenilor simpli: cinstea, lealitatea și curajul cu care întâmpină loviturile cele mai grele ale soartei. Prin harnicul Vingerbont, el ajunge să cunoască lumea docherilor din port. Întâlnirea lui cu tribunul democrat Bergmans îi deschide noi orizonturi și îl face să întrevadă latura politică a raporturilor dintre bogați și săraci, dintre exploatați și exploatați. Din păcate însă, umanitarismul sentimental, îl împiedică pe Paridael să distingă clar firele nevăzute care-l țin încă legat de prejudecățile clasei sale. Și tot sentimentalismul îl împiedică să facă distincție între poporul muncitor și declassați. Cu toate avertismentele lui Bergmans Paridael se leagă tot mai mult de viața declassaților din port și ajunge el însuși un declassat. Autorul refuză eroului său un sfârșit demn — el moare de gîtul sinistrului exploatare Bêjard în marea de flăcări dezlănțuită de o explozie a depozitelor de cartușe. Acest deznodămînt este departe de a satisface pe cititorul de azi. Deși sincer și generos, Paridael este o victimă a educației primite și care îl face să confunde dragostea de popor cu înclinația bolnăvicioasă pentru declassați, pentru lumpenproletariat.

Dar Noua Cartagină nu este numai romanul dezaxării și a declassării intelectualului într-o societate bazată pe exploatare. După cum s-a spus mai sus, Noua Cartagină este romanul portului Anvers de la sfîrșitul veacului trecut.

JÓKAI MÓR: Omul de aur. București, Editura tineretului, 1959, 639 p. lei 11,20.

Romanul *Omul de aur* aparține celui mai popular scriitor al literaturii maghiare din secolul al XIX-lea, Jókai Mór. De numele lui Jókai Mór este legată o vastă operă literară. Pînă la sfîrșitul vieții sale (a trăit

aproape un secol) a dăruit literaturii maghiare o operă cit o întregă bibliotecă. La sfîrșitul veacului trecut, aproape că n-a existat limbă europeană în care să nu-i fie traduse lucrările.

Jókai a scris *Omul de aur* în perioada de ascensiune a capitalismului care coincide totodată cu apogeul carierei sale de strălucit romancier. Acțiunea romanului se țese în jurul puterii distrugătoare a banului. Viziunea scriitorului este romantică, fără îndoială, dar ea ne oferă multe și grăitoare amănunte de adevăr. Romanul sugerează fără echivoc că în lumea capitalistă, căsătoria se degradează, ajunge o simplă tranzacție comercială. Datorită unei comori pe care o găsește din întâmplare, Timár Mihály, eroul cărții, își cumpără o soție, pe frumoasa Timéa, care însă iubește pe un altul. Deși bănuiește aceasta, Timár este îndușărit că puterea banului o va face fericită. Dar se înșală. Timéa îi devine o soție credincioasă, însă nu-l va putea iubi niciodată. În cele din urmă Timár va trebui să se hotărască: sau rămîne sclavul banului și își încațușează viața în lanțurile amăgîrilor și ale minciunii sau alege calea muncii creatoare, demne, cinstitute. El se va smulge din lumea ticăloasă care-l înconjoară și se va avînta pe drumul luminos al muncii, plecînd în „Insula nimănu”, unde, alături de Noémi, va dobîndi fericirea unui cămin — o fericire simplă, plină de omenesc, de puritate desăvîrșită.

Desigur că soluțiile la care recurge autorul, potrivit concepțiilor sale romantice despre ban, sînt ireale. Viziunea utopică a societății din „Insula nimanui” amintește de rînduiala și armonia comunei primitive. De bună seamă că vederile socialismului utopic, împletite cu elemente romantice au avut o mare înfrîurire asupra scriitorului, care ridică un adevărat imn de slavă muncii, întrezărind cinstea de care se va bucura ea în societatea viitorului.